

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6116 ST. CLAIR AVENUE • P.O. BOX 03206 • CLEVELAND, OHIO 44103

Vol. LXX

Kovas - March 7, 1985

Nr.10

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

PRAEITĮ PRISIMENANT

Kas galėjo Lietuvoje pakeisti prezidentą Smetoną?

Vytautas Meškauskas

DRAUGO vasario 15-tos - nepriklausomybės dienos išvakarėse - vedamajame rašoma apie demokratinės santvarkos grįžimą Uragvajuje. Teisingai pastebima, kad tik fašistinius režimus galima pakeisti demokratiniiais, bet ne komunistinius. Girdi, tie

'yra priskrečė kaip vėlnias prie dūšios ir juos tegalima išdeginti ugnimi ar paskandinti papjautų tironų kraujuje'.

Nežinau ar tokia viduramžių teologų pažiūra būtų tiksli šiais laikais. Tikrą staigmeną tačiau redaktorius M.Dr. patiekia kiek vėliau. Norėdamas savo temą sulietuvinti, jis klausia ir pats atsako:

'Ką visa tai turi bendro su Lietuva?... Faktas lieka faktu, jog ... Smetonos valdžia 1939-40 m. pati jau braškėjo ir netrukus būtų savaime buvusi priversta nusilenkti tautos daugumos valiai ...

Tokia prielaida verčia manyti, kad tais laikais nebuvo kitų, daug svarbesnių rūpesčių. Iš tikro konstituciniai klausimai 'tautos daugumai' tada mažiausiai rūpėjo. Tiesa, galima manyti, kad mūsų trečioji konstitucija anksčiau ar vėliau turėtų savo vietą užleisti kitai, bet tik keleta, ar tikriau - keliolika metų vėliau, jei Lietuva liktų nepriklausoma.

Rašydamas apie Uragvajų šiame dešimtmetyje, autorius užmiršta 40 metų tarpo didžiulius pasikeitimus. Tada 1939-40 metais fašizmas Europoje žydėte žydėjo. Iš dalies dėl panašaus su nūdieniu M.Dr.-gos įsitikinimo, kad komunizmą 'tegalima išdeginti ugnimi ar paskandinti papjautų tironų kraujuje'. Kiekvienu atveju tai buvo geras pretekstas atsakyti nuo demokratinio režimo, prie kurių dar nebuvo priaugta ir kuriais nemokėta manipuliuoti. Dar didesnė priežastis pereiti į griežtesnį režimą buvo ūkinė būklė, tiesiog vargas ir skurdas, greitai išsivystęs į pasaulinę krizę. Pokario metai visur buvo labai sunkūs. Lietuva nebuvo išimtis.

Nors mes didžiujamės savo žemės reforma, bet ji - kaip panašūs veiksmai lotynų Amerikoje - negalėjo pakeisti fakto, kad vien tik iš žemės apdirbimo pakenčiamai išsivystyti negalėjo 80% visų gyventojų. Buvo reikalinga jos mecha-

nizacija, pramonė, kuri susemtų gyventojų perteklių. Tam reikėjo kapitalo, kurio nebuvo. Ką Lietuva galėjo įkeisti už paskolą iš užsienio? O gi degtųjų monopolij! Juk pats M.Dr. rašo, kad į Uragvajų emigravo 5.000 lietuvių. Tikrai ne dėl gerbūvio tėvynėje.

Zodžiu, padėtis Europoje buvo tokia, kad beveik visos jos tautos pageidavo akcijos, kurios nesitikėjo iš seiminės tvarkos. (Tik atsiminkime, kad pvz. šiame krašte visi sutinka, kad deficitas yra naikintinas, tačiau kaip ilgai negalima susitarti kaip. Tas pats ir mokesčių reformos reikalu.)

Atgal žiūrint dabar galima stebėtis, kodėl komunistinė propaganda tada neturėjo didelio pasisekimo, bent tikrai Lietuvoje. Greičiausia todėl, kad žinojome komunizmo praktiką ir jo atneštą dar didesnę vargą visiems.

Tokioje situacijoje pavojus smetoniniam režimui grėsė ne iš 'tautos daugumos', kuri buvo neorganizuota ir neturėjo vieningos pažiūros, bet iš grupių, kurios reikalavo akcijos, t.y. dar griežtesnio režimo. Visų pirma - iš jaunesnių karininkų, vadinamų voldemarininkų, o vėliau iš to paties Voldemaro susitarimo su Vatikanu įsteigto autonominio Teo-

(Nukelta į 2 psl.)

Sol. Regina Žymantaitė-Peters koncerto metu Chicagoje. Jaunimo Centre. Prie pianino George Schlein. Scenos dekoracija dail. Vl. Vijeikio. K. Pociaus nuotr.

Puikus solistės Žymantaitės koncertas

Antanas Juodvalkis

Vasaris, kaip ir jo ipėdinis kovas, įvairių išdaigų mėgėjai. Žiūrėk, užaina didžiausios sniego pūgos, sustabdydamos judėjimą, tai siūbtelėjusi iš pietų šilta oro srovė prapliumpa smarkiu lietumi ir stipria migla nuleidžia uždangą, kad ir ne geležinę.

Artėjantis solistės Reginos Žymantaitės-Peters koncertas rengėjams kėlė rimtą rūpestį. Penktadienį lietus ir stiprus rūkas sustabdė bet kokią judėjimą. Radijas ir TV skelbė, kad O'Hara oro uoste judėjimas yra paraližuotas ir tik

10% lėktuvų gali nusileisti ar pakilti. Stotyje laukia dešimt tūkstančių keleivių, norinčių ištrukti iš Chicagos aplinkos. Rengėjai guodėsi, kad dar yra viena diena iki solistės atvykimo ir laukė oro sąlygų pagerėjimo, nors oro pranešėjai gerų vilčių nežadėjo. Lietus ir atšilęs oras, tirpindamas storą sniego dangą, grąsino potvyniu. Pajudėjo ir užšalusios upės, sulaužydamos storą ledą ir veržėsi iš vagos. Chicagos priemiesčiams grėsė rimtas potvynio pavojus.

Taip gamtai išdaigaujant,

rengėjai turėjo pagrindo nuogastauti ir dėl solistės kelionės ir dėl publikos sukvietimo. Šeštadienis atnešė geresnių žinių, nes O'Hara oro uostas pradėjo veikti 75% savo pajėgumo ir solistės atvykimas buvo užtikrintas, nors lietus tebelijo. Oro pranešėjai buvo žadėję sekma dienos popietėje net saulutės pasirodymą, bet vėliau tą gerą žinią nukėlė pirmadieniui. Vis dėlto sekmadienį po pietų lietus liovėsi lijęs, nors žemi debesys grąsino ir vėl pravirkti. Pagerejus orui, net ir neryžtingieji apsisprendė dalyvauti ir pasiklausyti iškiliosios solistės dainavimo. Kasą užgulė ilga eilė neryžtingųjų ir net koncerto pradžią teko keliom minutėm vėluoti, kad visi suspėtų patekti į salę. Ir Jaunimo centro didžioji salė buvo užpildyta. Koncertu susidomėjimas buvo geras, nes koncertų lankytojai norėjo pamatyti ir išgirsti pirmą kartą šioje padangėje recituojančią solistę.

Uždangai pakilus, koncerto dalyvius pasitiko dail. Vl. Vijeikio paruoštas užrašas: '70 - DIRVA'. Į sceną, puošniai apsirengusi, įplaukė solistė Regina Žymantaitė-Peters, lydimą akompaniatoriaus George Schlein.

Koncertą pradėjo italų kompozitoriais: D. Scarlati, Ch. Glucki, G. Paisiello, I. Pizzeti. Publika šiltai, nors ir santūriai reagavo į solistės itališkas dainas. Dainuojant lietuvių kompozitorių dainas: J. Stankūno - Debesėlius, B. Dvariono - Zvaigždutę, V. Kuprevičiaus -

(Nukelta į 3 psl.)

Sol. Regina Žymantaitė-Peters po koncerto su Dirvos 70 metų sukakčiai paminėti komiteto pirmininku dr. L. Kriaučeliūnu ir kitais svečiais. Iš kairės: Chicagos lietuvių operos valdybos pirm. V. Radžius, pianistas G. Schlein, Jaunimo Centro direktorė I. Kriaučeliūnienė, sol. R. Žymantaitė-Peters su vyru C. Peters ir dr. L. Kriaučeliūnas. K. Pociaus nuotr.

SAVAITINĖ POLITIKOS *Įvairvalgia*

Arabų ofenzyva įtraukti Reaganą į Vid. Rytu mislės sprendimą.

Kovo 8 d. numatytas Egipto prezidento Hosni Mubarek vizitas Washingtone. Nesenai čia lankėsi Saudi Arabijos karalius Fahd. Vasario 12 d. buvo paskelbta, kad Jordano karalius Hussein ir PLO vadas Yasser Arafat susitarė dėl formulės, kuri leistų jiems bendrai derėtis su Izraeliu.

Kaip žinia, jau užmirštas Reagano 1982 m. 'taikos planas' numatė palestiniečių, iskaitant ir Izraelio okupacijose gyvenančius, įtraukimą į federaciją su Jordanu, nes su atskira palestiniečių valstybe Izraelis sakosi niekada nesutiksias. Ir dabar, paskelbus tą sutarimą, Izraelio užsienio reikalų ministeris Shamir pareiškė, kad Izraelis nori derėtis tik su Jordanu, o min. pirm. Perez aiškino, kad bet kokios derybos su PLO yra jam 'tabu', tačiau jis nieko neturįs prieš, jei į Jordano delegaciją būtų įtraukti PLO nepriklausia palestiniečiai. Jordano-PLO sutarimas, kurio tekstas buvo

paskelbtas vasario 23 d., numato palestiniečių problemos sprendimą JT priimtų rezoliucijų rėmuose, bet įsiskaido nepasakoti, kad PLO pripažįsta Izraelio egzistencijos teisę, ko visų pirma reikalauja Izraelis.

Iš viso, PLO-Jordano susitarimas nepadarė didesnio išpūdo Izraelyje, kur šiuo metu dominuoja pasitraukimo iš Libano tema ir ūkiniai klausimai. Apgyveninės daugiausia kaip 60,000 žydų vakariniame Jordano pakraštyje, Izraelis ten jaučiasi gana saugiai susitvarkęs ir nemato reikalo atiduoti nei mažiausios tos teritorijos dalies. Nebent JAV paspaustų. Tai ir paaiškina arabų valdovų keliones į Washingtoną.

Kodėl Arafatas, iki šiol nenorėjęs visai kalbėti su Izraeliu, staiga pakeitė savo nuomonę? Atsakymas yra toks, kad PLO karinė galia, po Izraelio invazijos į Libaną, smarkiai sumažėjo. Tiesa, PLO dar turi, sudėjęs visas atskalas, apie 20 - ar gal net 30 - tūkstančių partizanų, kurie yra pasiryžę paaugoti savo gyvybes, tačiau dauguma jų yra Sirijos kontrolėje, kuri laikosi susitarimo su Izraeliu, neleisti partizanams veikti iš savo teritorijos. Kadangi Izraelis ir toliau lieka stipriausia karinė galybė šioje srityje, PLO partizanų veikla visur yra varžoma, bijant Izraelio keršto.

Tokioje situacijoje Arabų Izraelio santykiai nėra skubiai sprendinami dalykas. Antra vertus, vadinamos 'nuosaikiomis' arabų valstybės - kaip Saudi Arabija, Jordanas ir Egiptas - nėra visai stabilios viduje. Joms gresia Islamo fundamentalizmas Irano pavyzdžiu. Santykiai su Izraeliu čia tik pila alyvą į rusenanti laužą.

Reikia kartu atsiminti, kad Izraelio dabartinis ministeris pirmininkas Shim' Peres savo postą turės tik 18 mėnesių. Toks yra Darbo Partijos susitarimas su kita koalicijos dalyve - Likud partija, kurios vadas, dabartinis užsienio reik. Ministeris Shamir, turėtų būti sekantis ministeris pirmininkas. Darbo partija dar žaidžia su mintimi, kad už taiką galima būtų atiduoti dalį okupuotos teritorijos. Likud partija galvoja, kad vakarinio Jordano pakraštys jau galutinai priklauso Izraeliui ir dėl to nėra ko kalbėtis. Jei prasidėtų derybos ir Pereso prestižas pakiltų, jie galėtų paskelbti naujus rinkimus ir juos laimėti. Atseit, derybų perspektyvos su Peresu yra geresnės, negu Sha mirui tapus ministru pirmininku.

Kaip matėme - ir Arafatas iš derybų gali tikėtis daugiau, negu iš teroristų veiklos. Prieš derybas nieko prieš neturi, atrodo, ir karalius Hussein, o Egiptas ir Saudi Arabija jų tikrai nori.

Prezidentas Reaganas yra nusivylęs savo bandymais pri-

artinti taiką Vid. Rytuose. Jo planas, kaip sakė, syki buvo atmestas, o bandymas išlaikyti taiką Libane pasibaigė su labai nemaloniais nuostoliais - beprasmiška 260 marinų mirtimi. Todėl jis linkęs leisti visų pirma kalbėtis patiems arabams su Izraeliu. Iš kitos pusės, negalėdamas kandidatuoti naujam terminui, jis gali mažiau skaitytis su JAV žydų spaudimu, o tai jam leidžia paspausti Izraelį, kuris yra priklausančias nuo 4 milijonų dolerių paramos iš JAV išdo.

Paskutinėmis žiniomis, prezidentas Mubarekas siekia tiesioginio išsiaiškinimo su Peresu per specialius pasiuntinius, kad galėtų konkrečiau kalbėti su prezidentu Reaganu per savo vizitą Washingtone.

Prieš bet kokias derybas su Izraeliu yra nusistačiusi Sirija, kuriai didelės įtakos turi So vietija-jos ginklų tiekėja, už kuriuos iš dalies sumoka ... Saudi Arabija. Sirija yra Irano talkininkas, kai tuo tarpu ta pati Saudi Arabija padeda Irakui jo kare su Iranu.

Tame, jau apmirštame kare iniciatyvą dabar turi Irakas, kurio lėktuvai skandina iš ir į Iraną plaukiančius laivus. Kadangi pats Iranas moka premijas už draudimą, jo pajamos iš eksportuojamos naftos labai sumažėjo. Yra gandų, kad Sirijos prezidentas Assad vyksias į Teheraną kalbinti Ajatolą baigti tą nelaimingą Irako-Irano karą. Tam pritaria ir Washingtonas ir Maskva kurių viceministerio rango pareigūnai Vienoje neseniai pasidalino pažiurom į Vid. Rytus.

Iki šiol JAV sovietų nepriėjo į jokiais derybas, dabar Arafato-Husseino susitarimas numato, kaip galutinę stadiją susitarimui tarp arabų ir Izraelio, tarptautinę konferenciją su Sovietijos dalyvavimu. Mubarekas aiškina, kad tai galėtų būti tik kaip 'paskutinis palaiminimas' tiesioginiam susitarimui tarp arabų ir Izraelio, kuriam vienaip ar kitaip tarpininkautų JAV. Žodžiu, iš Vid. Rytų lauktina naujienų.

**WANTED JOURNEYMEN
OR 1ST CLASS SKILLED
SCREW MACHINE
SET-UP OPERATORS**
Career opportunity for employee in a major Hudson Screw Machine company for a candidate with a minimum of 5 years set-up experience on Acmes and Cones. Excellent salary program in addition to company paid for benefit program for the individual employee and their dependents, pension, life insurance, etc. For additional information call: 517-448-8904. (9-12)

■ Iš kitos pusės

Mums skubiai reikalinga angliška ABC apie Lietuvą ir lietuvius. Patiems prisiminti, vaikams ir anūkams atiduoti, susidomėjusiems mūsų kilme draugams dovanoti. Atrodo, kad tokia brošiūra ar maža knygutė, gražiai išleista, turėtų didelį pasisekimą ir ilgainiui gražintų į ją investuotą kapitalą, kurį galėtų paskolinti Lietuvių Fondas.

Kad tokio leidinio reikia, parodo atskirų kolonijų pastangos. Pvz. žvilgtelėkim į:

"MES LIETUVIAI — WE LITHUANIANS

Lietuvos istorija ir Lietuvių gyvenimas Omahoje".

Tas leidinys redaguotas Benedikto C. Sulskio, pasitelkusio eilę padėjėjų, kurių talka, atrodo, buvo labai nedidelė.

Pirmame puslapyje su leidinio metrika nupiešta medžio šakelė. Parašas byloja, kad tai "Beržas-Birch Tree". Kitoose bandoma paaiškinti mėnesių pavadinimus. Pvz. Vasaris esąs February ir reiškias "summer", o Gruodis — December ir reiškias "frost". Randame paukščių piešinius. Gegutė išverta kaip "coco".

Istorinėje dalyje lietuvių ir anglų kalbomis skelbiama:

"1383 metais lenkai ieškojo savo kunigaikštytei Jadvygai vyro. Jie pasirinko Jogailą, kunigaikščio Gedimino sūnų... In 1383, the Poles needed a king and husband for their princess Jadvyga. The Jogaila, son of Duke Gediminas..."

Kaip matome, tai jau svarbi naujiena, išeinanti iš Omahos ribų. Iki šiol Jogailas tėvu mes laikėme Algirdą.

Iš viso, kam leidinyje vartojamos dvi kalbos? Juk lietuviškai moką turi geresnių šaltinių. Gal leidėjai pagėidavo, kad jų darbo vaisių skaitytų seneliai ir anūkai kartu? Bet tuo atveju reikėjo padaryti tikslus vertimus. Dabar, kaip matome iš anksčiau duoto pavyzdžio, seneliai sužinojo, kad lenkai savo kunigaikštytei ieškojo tik vyro, o anūkai — kad ir karaliaus. Kitoje vietoje, kalbant apie Jogailos santykius su kryžiuočiais, lietuviškai sakoma, kad jis jiems už taiką atidavė 4-iems metams žemaitiją, bet pagal anglišką tekstą, kad Jogaila už tai pats gavo 'in return ... precious land, Zemaitija'.

Žodžiu, jei į tą nesusipratimą būtų rimtai žiūrėta, tarp atskirų skaitytojų kartų kiltų vaidai, kaip tarp senovės lietuvių kunigaikščių... Ar reikia dar geresnio paskato naujam leidiniui? (vm)

Praeiti prisimenant...

(Atkelta iš 1 psl.)

logijos-Filosofijos fakulteto augintinių, vad. frontininkų ir jų pirmtakūnų, kurie faktinai ne tik pritarė gruodžio 17 dienos perversmui, bet jame ir dalyvavo. (Ateitininkai užėmė Kauno telefonų centrinę.)

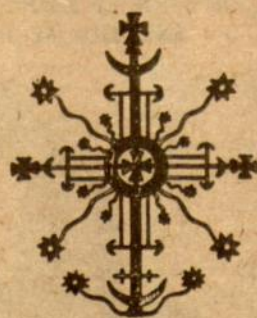
Kaip nebūtų keista, mada padiktuoja ne tik žmonių rūbus ir elgesį, bet nustato ir politinius režimus. Buvo laikai, kad kiekvienas kraštas turėjo turėti karalių, vėliau atėjo parlamentarinis laikotarpis. (Likimo ironija norėjo, kad Europoje seiminiai režimai išsilaikytų ten, kur dar buvo likę karaliai, pvz. Skandinavijos valstybėse.) Už tat ir tada, laužant sau galvą kaip nusi-kratyti Smetonos režimu, nenorėta atiduoti valdžios nežinomai 'tautos daugumos valiai', bet daugiau ar mažiau užsitikrinti ją sau. Jei vedamojo autorius pavarėtų Zidini ir Naująją Romuvą, jis ten tuojuo pastebėtų Portugalijos Salazaro katalikiškos santvarkos ilgesį. Lietuvos politinės grupės, kurios idealizavo ir tikrai norėjo demokratinio režimo, galimybių tada neturėjo. Vakaru didžiosios demokratijos - D. Britanija ir Prancūzija - ieškojo kompromiso su Hitleriu ir Musoliniu. Jau nekalbant apie sovietus, parlamentarinio režimo nebuvo likę nei pas likusius kaimynus - lenkus ir latvius. Nuo švedų tada, kaip ir dabar, mes dvasiniai buvome nutolę tūkstančius mylių.

Išvadoje, jei kraštas daro pažangą visose srityse, nors gal ne tokią greitą kaip norėtųsi, tautos daugumai valdžios pakeitimo klausimas nėra aktualus. Ypač, jei režimo forma tuo laiku buvo madoje.

Kviečiame įsigyti šiuos leidinius

Lietuvių Enciklopedija 36 tomai	\$366.00
Encyclopedia Lituanica 6 tomai	\$125.00
Vinco Krėvės Raštai 6 tomai	\$32.60
Iš mano atsiminimų — Petras Klimas	\$13.25

(Laukiame užsakymų papildomam I. E. tomui.
Užsakymus siųsti: J. Kapočius, P O Box 95, So. Boston, MA 02127
Telef. dieną (617) 268-7730, vakarais (617) 282-2759.

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

2533 West 71 St., Chicago, Ill.

1410 So. 50th Ave., Cicero, Ill.

Tel.: 476-2345

AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

Viešėdami Chicagoje aplankykite **PARAMA** MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ —

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkas J. Mažeika

Cia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVAP. O. BOX 03206
CLEVELAND, OHIO 44103
TEL. (216) 431-6344

6116 ST. CLAIR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: VYTAUTAS GEDGAUDAS
DIRVA (USPS 157580)POSTMASTER: Send address changes to DIRVA,
6116 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio 44103.Second-class postage paid at Cleveland, Ohio. Published Weekly
by American Lithuanian Press Radio Ass'n. VILTIS Inc. Subscription
per year \$17.00. Single copy 35 cents.

Prenumerata metams \$17.00, pusei metų \$9.00 • Atskiro numerio kaina 35 centai • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

EIKIM PRIE KONKREČIŲ DARBŲ

Esame rambūs, mėgstam veikt inertiškai. Kartojam vis tą pačią veiklą: kiek posėdžių, minėjimų, protokolų, apyskaitų, rezoliucijų, sveikinimų etc. Kantriai išklausom gražių prakalbų, paplojam, dedam aukas. Peržiūrim kokį laikraštį, net nuperkam knygą. Tik ko nors tikresnio. Jau baidomės. Naujesnę mintį bandom nepastebėti — bijom išslysti iš įprastos rutinos.

Mus truputį sujaudino fanatikų žydų neteisingi kaltinimai mūsų tautai. Tuokart lyg subruzdom, sakėm: reikia ieškoti teisybės, ją ginti. Tačiau sunku prasilaužti iš tingios inercijos — imtis tikro darbo: gal Dievs duos, visi negandai praeis savaime? Deja, nepraeina.

Kai KGB remiami (gal ir inspiruoti) žydai ėmė kelti bylas su grėsme deportuoti į "Sovietų rojų", vėl atsimerkėme: jau pavojus? Įkūrėm veiksmų komitetą, terenka lėšas mums apginti. Bet pagrindinio darbo — rinkti autentiškas žinias, gyvus faktus anųjų suklas-totiems įkalčiam atremti — vis nėra kam. Aišku, tai sunkus uždavinys, nebe įprastos rutinos veikla.

Pernai Akiračiai vis dėlto surado šį tą tikresnio: aiškesnių žinių apie vokiečių žydų žudynes. Ypač apie dvi svarbias vietas: Plungę ir Kaunas. Naujai palydyti faktai rodo, jog iki šiol žydų skelbti dalykai toli gražu nėra teisingi.

A. Pakalniškio, Plungės visa mačiusio, aprašyti įvykiai — visi žydai buvę išžudyti! — atrodo daugiau jo vaizduotės ar pablėsusios atminties vaisius. Pokariu kruopščiai surinkti duomenys (leidinys Vilniuje) — daug kuo kitoki. Datos, vardai, skaičiai nesutampa. Anot A. P., ten žuvo apie 3000 žydų, bet Plungėje iš vis jų tebuvo gal 2000, o žuvo ne daugiau 1800.

A. P. sako, iniciatyva buvo tik lietuvių, nes vokiečių tada visai nebūta, ir žudymą organizavo kap. No-

reika. Bet anas leidinys nemini išskirtinai tik lietuvių nei jų iniciatyvą, taigi būta kitaip. Žydų veikėjas Olšvangelis jau remiasi A. Pakalniškiu ir dar prideda Noreiką Jono vardą. Bet tas Noreika tuomet buvo šiauliuose ir Plungėje negalėjo veikti. A. P. tuo metu vietoje viską matęs, deja, iš nuotraukos neatpažįsta Noreikos: ne, ne tas. Net prieštarauja pats sau dėl Noreikos iš Plungės išvykimo datos tuoj po žudynių. Lieka neaišku: ar iš viso Plungėje tada buvo koks Noreika, kartu ir tariama lietuvių iniciatyva žudyti? Ir netiesa, kad vokiečių tada ten visai nebuvo. O Olšvangelis sugalvotas Noreikai Jono vardas — tik piktas prasimanymas, kaip ir grynas melas apie Jono Noreikos žmoną.

Jau keletas metų šie įkalčiai dėl Plungės mums girdėti — beveik įtikėjim, nes tingėjom patys faktus patikrinti. O ypač karo metu gandai plinta plačiom fantazijom. Kodėl nesiryžom faktus apvalyti nuo melagingų paskalų? Argi esam palaida masė, visai neorganizuoti?

Antras panašus atvejis: nekartą minėtos žudynės Lietukio garaže Kaune. Savo rambumu priėmė už gryną tiesą. O va, Algirdas Mošinskis Akiračiuose aprašo ką tada matęs, prie to garažo tvoros trumpam sustojęs: 8 ar 10 vokiečių kareivių šūkavo: šneler! šneler! — ir terorizavo žydus (jų apie 30-40), mušė kastuvais, šakėmis, geležinėm lazdom, badė mirtinai... Iš raštinės išėjęs vyresnio rango žilsvas vokietis tik linksmai nusišypsojo ir nuėjo sau...

Mošinskis liudija ir žydų ligoninės sudegimą su visais pacientais (moterys ir vaikai), girdi, žymus vokiečių pareigūnas net pasigyrė: sunaikinom kaip parazitą! A. Mošinskis paminė ir 1947 m. Brazilijoje sutiktą buv. savisaugos dalinių lietuvių: jie šaudė prieš savo valią! Esesininkui nu-

Dirvos 70 metų sukakčiai paminėti koncerte, Chicagoje. Pirmoje eilėje iš dešinės sėdi: I. Kriaučeliūnienė, C. Peters, E. Čekienė, kons. J. Daužvardienė, M. Rudienė, inž. A. Rudis, vysk. V. Brizgys, vysk. A. Trakis, dr. A. Trakienė, dr. L. Kriaučeliūnas, M. Valiukėnas, E. Valiukėnienė, J. Tamulaičio nuotr.

Puikus koncertas...

(Atkelta iš 1 psl.)

Lakštingalos giesmė ir J. Tallat-Kelpšos - Mano sieloj šian-dien šventė, publika nebeis-laikė ir pasigirdo valiavimai bei biso šauksmai.

Po pertraukos, pakeitusi puošnią aprangą dar imantres ne, solistė padainavo arijų ištrauką iš šių operų: W.A. Mozart - Di Figaro, F. Cilea - Andrea Lecouvreur ir G. Puccini - Suor Angelica, La Boheme, Gianni Schicci ir M-me Butterfly. Publika buvo sužavėta dainavimu ir plojo, ir šaukė valio - bis. Priedui padainavo dar porą arijų, o rengėjai apdovanojo gėlių puokšte.

Po koncerto komiteto pirmininkas dr. Leonas Kriaučeliūnas padėkojo solistei ir rengimo komisijai bei talkininkams

Dirvos 70 metų sukakčiai rengti komiteto pirm. dr. L. Kriaučeliūnas pristato publikai solistės vyrą C. Peters, kuris pranešė, kad padengiąs visas kelionės išlaidas, o solistė savo honorarą aukojantį Dirvai. Dešinėje solistė su pianistu.

K. Pocius nuotr.

ir pranešė, kad solistė Regina nuo priklausomo honoraro atsisakė ir aukoja Dirvos leidimui, o jos vyras C. Peters apmokėjo kelionės ir viešbučio išlaidas, kad lietuviško laikraščio leidimas būtų lengvesnis. Išgirdus šią džiugią žinią, publika sujudo ir plojo, plojo. Gera turėti draugų, kurie supranta lietuviškos spaudos reikšmę ir jai ateina į pagalbą. Solistė Regina ypač tą gerai žino, nes yra studijavusi žurnalistiką ir buvusi Dirvos bendradarbė spec. misijai.

Koncertas įvyko š.m. vasario 24 d. Jaunimo centro salėje, Chicagoje. Siuo koncertu buvo pradėtas Dirvos 70 metų sukakties minėjimas, kuris bus tęsiamas per ištisus šiuos metus. Koncertą ruošė Dirvos 70 metų sukakčiai paminėti komitetas, vadovaujamas dr. Leono Kriaučeliūno, o specialia koncerto ruošėja rūpinosi Salomėja Endrijonienė su talkininkėmis.

Solistės Reginos Žymantaitės-Peters koncertas buvo labai sėkmingas. Solistė savo balsu ir išvaizda žavėjo gausiai susirinkusią publiką ir paliko geriausius prisiminimus. Dirvos 70 metų sukakčiai

paminėti komitetas nuoširdžiai dėkoja primininkui dr. Leonui ir Irenai Kriaučeliūnams už newjorkiškų svečių globą, pasitikimą ir išlydėjimą. Jų rūpestinga talka žymiai prisidėjo prie koncerto išlaidų sumažinimo.

Kitas komiteto renginys nebe už kalnų. Dirvos vajeus atidarymo vakarienė įvyks kovo 16 d. 6 v.v. Lietuvių Tautinių namų salėje. Šio renginio ruošėja rūpinasi spec. Komisija, vadovaujama Matildos Marcinkienės.

Stalus ar vietas rezervuoti pas komiteto sekretorę V. Lenkevičienę, tel. 776-3547, ar vakarais pas M. Marcinkienę, tel. 737-1920. Įėjimo kaina 15 dol. Programą atliks žinomas humoristas aktorius Vitalis Zukauskas iš New Yorko.

WANTED AT ONCE
EXPERIENCED
AUTOMATIC SCREW
MACHINE
SETUP/OPERATORS

Must be able to set up work from blue prints & close tolerance. Experienced Davenport Screw Machine Operators needed, first and second shifts, pleasant working environment, full benefits. Apply at:

KAMINGA MFG.
1337 JUDD AVE. SW
GRAND RAPIDS, MICH. 49509
(7-13)

Lietuvių Bendruomenės Tarybos

(2) rinkimų belaukiant Dr. Antanas Butkus

NEISNAUDOJAMAS DEMOKRATINIS MOMENTAS

Minėjome, kad LB Amerikoje tvarkosi demokratiniai, tačiau ji neišnaudoja visų jai priklausančių atributų. Demokratiniuose rinkimuose paprastai balsuojama už tuos kandidatus, kurie asmeniniai ar per savas partijas 'vilioja' rinkėjus su savais priešrinkiminiais pažadais: sumažinti mokesčius, pagerinti kelius ar pan. Mes perkame 'kates maiše', nes mūsų Tarybon išstatyti kandidatai neturi, ar bent viešai nepareikia savo pažiūrų bei nusistatymų bendruomeniniams klausimais. Daugumai iš mūsų atrodo užtenka ką į ausį patiems kandidatams ar per kitus asmenis pašnabžda 'didieji sostinės bendruomenininkai'. Ir tas reiškiasi iš metų į metus. Kadangi JAV LB rinkimuose dalyvauja tik apie 10,000 visų JAV lietuvių ir jie neturi galimybės balsuoti už panašiai galvojančių kandidatą, nes jo nepažįsta, pastarajam iš anksto nepareikšus savo nusistatymo svarbiais LB klausimais, tai, deja, tenka pasidaryti vienintelę išvadą: JAV LB Taryba neatstovauja daugumos lietuvių nuomonės. Blogiausia, kad NIEKAS iš tiesų nežino kokia yra daugumos lietuvių nuomonė svarbiausiais mus liečiančiais klausimais, nes tais reikalais nebuvo praveistas joks žmonių apklausinėjimas. Yra tik kai kurių agresyvių veikėjų tvirtinimai, kad jie yra tie 'pateptieji', žina ko reikia ir ko nereikia LB-nei. Nenuostabu, kad šioje situacijoje mes nebeturime autoritetinių asmenų, kuriems dauguma paklustų. Mūsųose isivyravo Bremeno miesto muzikantų į visus šonus tampymai. Prie šių sąlygų JAV LB vykdomajam organui - Krašto Valdybai - labai sunku veikti, dar sunkiau ką pozityvaus atsiekti.

Prie šio sunkumo prisideda pažodinis LB statuto prisitakymas praktinėje LB veikloje. Ten pasakyta, kad JAV LB Taryba yra vyriausias organas. Neginčijame, kad ji tokia yra pirmoje kiekvienos Tarybos sesijoje ir tol, kol pastaroji neišrinko Krašto Valdybos pirmininko ir nepatvirtino jo sudarytos Krašto Valdybos. Po šio fakto įgyvendinimo, LB Taryba ir Valdyba yra lygiateisiai organai. Taryba nusako PAGRINDINIUS Bendruome-

nės veiklos aspektus, paskelbia nutarimus ir prižiūri, kad KV pagal išgales juos vykdytų. KV gi tų nutarimų rėmuose ir Lietuvių Chartos dvasioje VADOVAUJA LB veiklai. KV sudaro veiklos biudžetą, paskirsto išlaidų pozicijas, o Taryba tą biudžetą tik patvirtina ir Revizijos k-ją tikrina KV išlaidų-pajamų balansą.

DARBO SRICIŲ PASKIRSTYMAS - BEREIKALINGAS ERZELIS

Siandien visi susipratę išeivijos lietuviai pripažįsta Lietuvių Bendruomenės svarbą ir jos reikšmę lietuvių išlaikymui. Dalis jų tik mano, kad Lietuvos laisvinimo darbas priklauso VLIKui ir ALTAi, o LB tame darbe turėtų būti tik talkininkais. Daugumas jaunesnių kartų lietuvių nepriklauso politinėms grupėms ir dėl to jiems neparanku dirbti politinį darbą per politinių partijų pagrindu sudarytus VLIKą ar ALTą. Numatydami šią problemą, savo laiku siūlėme kompromisą: ALT su Bendruomenės sudaro bendrą politinę Tarybą, kuri dirbtų LB struktūros rėmuose, bet būtų vadovaujama ALTA sudarančių grupių ir Bendruomenės rinktų atstovų sutarimu. Tai buvo iš esmės tik STATUS QUO pripažinimas, irėminant jį į jungtinį JAV lietuvių organizacinį susitvarkymą. Tuometiniai ALT ir Bendruomenės vadovai šį mūsų projektą užgyrė (vienį vienu, kiti kitu laiku), tačiau jo įgyvendinti iki šios dienos nesiryžo. Taip ir likome apsikąse savuose apkasuose, vieni kitus apšaudydami iš pasaly. Tas apšaudymas šiuo metu aptilo, bet nuoširdaus ir atviro bendradarbiavimo dar nesulaukiame.

Kai kurie iš mūsų pasiteisina, kad konkurencija darbe reikalinga, kad drauge harmoningai dirbdami užmigtume. Sveika konkurencija gerai, tačiau šnairavimas, nepasitikėjimas ir vieni kitų darbų nevertinimas, dar netgi žeminimas, jokių būdu nepasitarnauja mūsų bendrajam reikalui - Lietuvos laisvinimo pastangoms, kurios ir prie geriausių norų yra labai sunkus uždavinys.

Yra uždavinių, kaip kad OSI apkaltintų lietuvių gynimas, kurie reikalauja ne tik daug lėšų ir gerai paruoštų projektų, bet taip pat jų įvyk-

dymui reikia išvystyti milžinišką spaudimą į JAV valdžios organus, nes OSI rėmėjai Washingtono turi nepaprastai stiprų rėmėją - 'Lobby'. Siem darbams sėkmingai įvykdyti reikia visuotinos lietuvių tautos, kad patys rašytų valdžiai laiškus ir kad energingai talkintų prie tų laiškų rašymo įtraukti du daugiau mums palankių svetimtaučių. Ligšioliniai bandymai, deja, daug vaisių neduoda, nes mūsųose trūksta solidarumo ir bendro reikalo tinkamesnio supratimo. Iš kitos pusės, kai patys veiksniai vieni į kitus šnairuoja, nenoriai ir be entuziazmo į bendrą darbą jungia si ir jų pasekėjai.

SEKMINGAM DARBUI REIKALINGAS STIPRUS UZNUGARIS

Mūsųose tiek daug norinčių laisvinimo darbui vadovauti ir gana nemažai tam išleidžiamų lėšų. Atsiekti vaisiai tačiau apverktinai maži. Ir tai iki nuobodumo tenka kartoti daugumoje atsitinka dėl mūsų vidinio nesusiklausymo ir dėl stokos koordinuoto darbo. Dar vis tampome tą aplūžusį vežimą į visus šonus, savųjų tarpe. Nei kiek negeresnė situacija laisvinimo darbe ir su bendro likimo draugais estais ir latviais. Tiesa, veikia Bendras jungtinis komitetas Washingtono. Lietuvius jame atstovauja tik VLIKas ir ALT, o Bendruomenės atstovai neįsileidžiami, nors estų ir latvių atstovai Bendruomenės atstovų dalyvavimo labai pageidauja...

Suglaustai tarient, Lietuvos laisvinimo veiklai reikia ne tik gerų projektų, lėšų ir gerų vadų, reikia dar solidaraus ir tvirto užnugario. Jo nėra viena mūsų grupė, nė vienas ALT, vienas VLIKas ar viena Lietuvių Bendruomenė jokių būdu prie dabartinių sąlygų neįstengs suorganizuoti. Dar daugiau, net ir visų išeivijos lietuvių vienu šiomis pastangoms neužteks. Reikia visų Sovietų pavergtų tautų išeivių koordinuotos veiklos. Apie tokį visų šių tautų veiksmų koordinavimą buvo daug kartų pašnekama, deja, nieko rimtesnio nedarom, neskaitant keletos lokalinio pobūdžio bandymų.

Ir lietuvių išlaikymo pastangose atsiranda vis daugiau ir daugiau plyšių: Jaunimo Sąjungos nesugebėjimas apjungti mūsų jaunimo ir mūsų šeimų daugėjimas - tai vienos iš didžiausių priežasčių. Ne tik Lietuvos laisvinimo pastangoms, bet taip pat ir lietuvių išlaikymui kenkia mūsų susiskirstymas į 'altininkus' ir 'bendruomenininkus'. Jauniems tėvams ir liuanistinei mokyklai reikia solidarūs lietuvių visuomenės užnugario, kurio, deja, jau nebeturime.

Cia suminėjau keletą mūsų visuomeninės veiklos negalavimų, kurie iškilo dėl mūsų

"Amber Holidays"

1985 M. ESKURSIJOS I LIETUVĄ

iš BOSTONO ir NEW YORKO

RUGPIČIO 21 — 10 DIENŲ

LIETUVOJE — \$1,675.00

LIEPOS 14 DAINŲ ŠVENTĖ — 10 DIENŲ

LIETUVOJE — \$1765.00

Balandžio 17 — \$1135.00	Liepos 22 — \$1706.00
Gegužės 8 — \$1135.00	Liepos 31 — \$1465.00
Gegužės 8 — \$1395.00	Rugpičio 6 — \$1698.00
Gegužės 14 — \$1368.00	Rugsėjo 3 — \$1679.00
Gegužės 27 — \$1389.00	Rugsėjo 18 — \$1212.00
Birželio 10 — \$1692.00	Rugsėjo 23 — \$1173.00
Birželio 19 — \$1401.00	Spalio 1 — \$1279.00
Liepos 17 — \$1514.00	Gruodžio 26 — \$1309.00

Kelionių ilgis nuo 10 iki 16 dienų — įvairūs maršrutai.

Registracijos, informacijos reikalu skambinkite
1-800-722-1300 (Toll Free)

Iš Massachusetts ir Kanados: 1-617-268-8764.

TRANS-ATLANTIC TRAVEL SERVICE, INC.

393 West Broadway

P. O. Box 116,

South Boston, Mass. 02127

Telefonas: (617) 268-8764

Istaigai vadovauja:

ALDONA ADOMONIS ir ALBINA RUDZIŪNAS.

Norintiems atsikviesti gimines atostogoms —
sutvarkom dokumentus.

PRICES ARE BASED ON DOUBLE OCCUPANCY AND ARE SUBJECT
TO CHANGES. REGISTERED TRAVEL AGENT #TA 0324

pačių kaltės. Tie negalavimai iš šalies žiūrint atrodo, kad būtų lengvai pašalinami. Deja, taip nėra, nes mūsų veikla daugumoje remiasi praeitimi. Tuo keliu eidami neišvengiamai regresuojame, užsidedami bet kokiai naujesnei idėjai. Kadangi tą veiklos kelią grindžiame savo pačių išgyventa ir patirta praeitimi, tai pasidarė labai dogmatiški: 'Aš mačiau, pats išgyvenau ir tikrai žinau, kad tai ką sakau yra tikra tiesa, kad toks, o ne kitoks kelias yra vienintelis, vedas į tikslą...' Bėda yra ta, kad matyti ir išgyventi dalykai ne visų mūsų vienodai buvo matomi, ne visų vienodai suprasti ir ne visų vienodai įvertinti. Tai ir darėme tas pačias klaidas per virš 30 metų, o dėl veiklos nepasisekimų kaltinome kitus. To jau lyg ir turėtų būti gana, nes senas ir jau gerokai nuvalkiotas priežodis sako, kad nors klysti ir yra žmoniška, tačiau klaidoje pasilikti tikrai kvaila...

JUOKINGI 'VYRESNISKUMO' GINCAI

Kad Lietuvių Bendruomenė yra reikalinga, jau anksčiau susitarėme. Kad ji dar nėra visuotina, mums visiems aišku kaip diena. Kad ji daugiau nuveiktų, jeigu ją remtų daugiau lietuvių, taip pat turime sutikti. Dar dėl vieno tai jau dabar turėtume sutarti, kad Lietuvos laisvinimo darbas yra ne tik sunkus, bet kad jo pasisekimui reikia kuo didesnio visuomeninio užnugario. Gana pagaliau ginčytis, kas

šioje srityje yra vyresnis. Negi tai svarbu. Svarbu, mums atrodė, tik tas, kiek kas tame darbe atsieksime konkrečios naudos.

Lietuvių Bendruomenės pats didžiausias ir svarbiausias uždavinys yra kurti ir tobulinti liuanistines mokyklas, rengti didžiuosius kultūrinius parengimus, sudaryti tinkamesnes sąlygas jaunimo organizacijų veiklai ir padėti tiems kurie vykdo Lietuvos laisvinimo pastangas. Dėl pastarųjų vadovavimo Bendruomenės vadovams iš tiesų nebūtų reikalo varžytis. Gerai atlikdami anksčiau suminėtus uždavinius, pritrauksime žymiai daugiau JAV lietuvių paramos. Taip sutarę mes rimtai galėsime ruošti Vienuoliktos LB Tarybos rinkimus. Dabar iš esmės apie juos ir pakalbėkime, nes visa ta ilgoka praeitos veiklos analizė ir buvo mūsų pagrindinis tikslas, kad šiuose rinkimuose sulauktume žymiai didesnio balsuotojų skaičiaus. Kad tai įvyktų, mes turime uoliai ir nuodėdžiai daug padirbėti.

(Bus daugiau)

MAINTENANCE POSITIONS
One of the fastest growing plastics company in the US is expanding and will be hiring for the following maintenance positions:

WELDER/FABRICATORS

4 plus years experience in ARC MIG & TIG

MECHANICS

5 plus years experience in all phases of industrial maintenance — hydraulic, mechanical and welding.

MAINTENANCE MACHINISTS

5 plus years experience able to read blue prints and do own set up.

TRAILER MECHANICS

4 plus years dry van experience.

ELECTRICIAN

5 plus years industrial experience with knowledge of AC/DC systems and controls, SCR drives up to 400 horse power.

All position require overtime salary dependent upon positions & experience. Non smokers only. Apply at
POLY AMERICA
2000 W. MARSHALL
GRAND PRAIRIE, TEXAS 75051
Equal Opportunity Employer M/F

(9-16)

TRUCK OWNER OPERATORS
with tandem axle tractors, for
midwest operation,
loaded/empty mileage paid,
1-800-358-2617 out of state,
1-419-241-2643 Toledo, ask for
Marv Austin

WANTED EXPERIENCE

MACHINISTS

CNC milling machine operator with
set up experience helpful. Also
MANUAL MILLING MACHINE

OPERATOR

with set up experience helpful. Must
have 5 years experience to produce
complex short run parts. Steady
work for experience men & benefits.

Call Frank at 617-352-7094

DECOMETRICS

7 Park Street
Georgetown, Ma. 01833

(10-12)

Kelių pastraipų vainikas

ALEKSIUI RANNITUI

(2)

Stasys Santvaras

Al. Rannito nuomonės apie M. K. Čiurlionio kūrybą Vakarų pasauly paplito gana plačiai. Jos buvo komentuojamos dailės meno leksikonuose, dailės meno žurnaluose ir moderniojo meno studijose. Kiek tuo tarpu galim apžvelgti, Rannito pažiūros apie Čiurlionį susilaukė žymiai daugiau pritarėjų negu kritikų. Ir kas turbūt yra svarbiausia tose mūsų bičiulio pastangose — tai kad nūdien Vakarų pasauly M. K. Čiurlionis jau nėra pro ūkanas vos įžiūrima žvaigždė.

Patį Al. Rannito kelta problema — kas gi iš tikro yra abstrakcinio dailės meno pradininkas, nūdien gal jau nėra labai svarbi. Tos srovės karštligė, kaip atrodė, jau baigia užgesti. Štai praėjusių metų pavasarį mudu su dr. Jurgiu Gimbutu turėjome progos aplankyti D. Britanijos dailininkų pavasarinę dailės darbų parodą, surengtą Meno akademijos rūmuose, Londone, kur buvo eksponuota 1800 grafikos, tapybos ir skulptūros kūrinių. Toj parodoj matėm postimpresionistų, siurrealistų, realistų ir spalvų žaidimo jėškotojų, o abstraktinei dalei tebuvo skirta tik viena tolina ir neplati siena. Ir ji buvo labai drovi, gal net svetima toje "daiktinės" dailės darbų jūroje. Tiesa, skulptūrų ekspozicijoje suradom du abstraktinius lietuvių skulptoriaus Brazdžio kūrinius. Bet skulptūra pati savy yra daiktas. Ir tikrai miela buvo regėti, kad tuose darbuose skamba ir dail. Brazdžio talentas, ir subtilaus esteto širdis.

Tai taip dabar tie painūs dalykai vaidenasi! Tačiau tada, kai Al. Rannitas kėlė abstrakcinio dailės meno pradininko klausimą — toji problema buvo tikrai aktuali ir reikšminga. Daugelis turbūt žinom, kad kelėtą dešimtmečių abstrakcinio ir absurdinio meno išpažinėjai buvo perrėkę visų kitų meno srovių balsus. Be abejo, Al. Rannitas visą tai matė ir girdėjo, tad ir tarė tiesų žodį apie M. K. Čiurlionį ir savo vietą, ir savo laiką, ir keldamas Lietuvos vardą.

Mažųjų tautų kultūrų populiarinimo klausimai yra

painūs ir sudėtingi, daug kur jėškoma atsakymų į tuos klausimus, tik labai nelengva juos rasti, nes didieji vandenys įprastu ritmu beveik viską užlieja. Tą opą savo širdy jautė ir Al. Rannitas, tad laužė sienas visur, kur tik rado šiokių tokių galimybių prasilausti. Dar Vokietijoje jo rūpesčių dėka buvo išleisdintas estų grafikos fenomeno Ed. Wiiralto darbų aplankas. Straipsnius svetimom kalbom (didžiųjų kalbom!) jis rašė ir skelbė ne tik apie M. K. Čiurlionį, bet dar apie mūsų dailininkus Ad. Galdiką, Vyt. K. Jonyną, Vyt. Kasilį, A. Vaičaitį ir kt. Taigi Velionio aprėpta labai platūs barai. Paguoda mum, o padėka jam, kad ta jo sėja davė ir gražiai nunokusių vaisių.

Paradoksu nuskamba ir dar viena A. Rannito pastanga, įspūdingai pasitaravusi liet. tautos kultūrai. Kai prieš dvidešimt metų minėjome Donelaičio 250 metų gimimo sukaktį, ir vėl ne mūsų literatūros mokslininkai ir kritikai, ne mūsų rašytojai ir poetai, o A. Rannitas rūpestingai paruoštas paskaitas apie Donelaitį skaitė Yale, Princetono, Kalifornijos universitetuose Los Angelese ir Berkeley, Floridos, Iowos, Indianos, Ispanijos Madrido, Šveicarijos Zuericho ir Suomijos Helsinkio universitetuose. Vien skrydžio plotai svaigina galvą! O juk reikėjo dėl tų paskaitų su universitetų vadovybėmis susitarti, reikėjo įsisteikti jom ir jas įtikinti, kad tas Donelaitis yra ne tik lietuvių tautos poetas, bet ir Europos grožinės literatūros atskira ir savaiminga kolona. Kiek man žinoma, Al. Rannitas apie tuos "užkulisio" darbus nėra palikęs jokių žinių, o ten juk buvo ir laimėjimų, ir pralaimėjimų. Jis mums paliko tik "nuogus faktus", kuriuos su pagarba čia minim.

Kaip matom, estų poeto Al. Rannito veikla buvo plati, šakota, kartais ir didelį toį pasiekianti. Savaimė suprantama, ši trumpa eulogija jo visų darbų nepajėgs aprėpti. Bet reikia būtinai paminėti jo veikimą tarptautinėje rašytojų organizacijoje, trumpai vadinamoj P. E. N. Nepriklausomybės laikotarpy estai ir latviai rašytojai buvo įstoję į P. E. N., tai jie ir šiuo metu yra legalūs tos organizacijos nariai. Mes, deja, ir čia vėlavom! Žinau, kad prieš antrąjį pas. karą lietuvių rašytojų draugija buvo raginama ir kviečiama į P. E. N. įsijungti. Kodėl to nepadare, pvz., Vinco Mykolaičio-Putino ar Juozo Grušo vadovaujamos valdybos — šiandien nelengva delsimo priežastis rasti ir suprasti. Bet estai, kaip minėta, ir nūdien yra tikri P. E. N. nariai. Tai Al. Rannitas visu savo "langsam aber sicher" svoriu ir įsijungė į tos tarptautinės organizacijos darbus. Ne viename P. E. N. kongrese, kurie yra rengiami įvairiuose kraštuose, Al. Rannitas atstovavo ne tik estų, bet ir lietuvių literatūrą. Iš mūsų rašytojų, kaip egzilai, toj organizacijoje aktyviai dirba tik Algirdas Landsbergis, Tomas Venclova ir St. Goštautas.

Pabaigai kamuolys dūmų iš savų namų. Al. Rannitas į estų kalbą yra išvertęs ne tik stambų pluoštą lietuvių poezijos, bet ir tris mūsų scenos veikalus — Kazio Binkio "Atžalyną", Petro Vaičiūno "Prisikėlimą" ir Stasio Santvaro "Žvejus". Visi trys veikalai estų dramose teatruose buvo statomi, visi susilaukė palankių vertinimų, nestokojo ir gausių žiūrovų.

"Žvejai" Tallinno Töölisteatre buvo pastatyti 1942 m. spalio 8 d. Tai buvo karo metas, naktim pradėdavo strausti sirenos, kartais ir bombų į miestus nukrisdavo, Estijoje, Latvijoje ir Lietuvoje ėmė rodytis Sovietų Rusijos partizanai. Bet mudu su Aleksiu tada buvom narsūs vyrai — Töölisteatre vertėją ir autorių pakvietė į "Žvejų" premjerą, tai mudu apsi-

rūpinę leidimais, ir pasileidom į gan tolimą ir pavojingą kelionę.

Töölisteatre, kuriame "Žvejus" statė rež. Kaarel Söödor, buvo naujų teatrinų jėškotojų ir modernių polėkių dramos teatras, gal truputį artimas latvių Dailės teatrui, Smilgio vadovaujamam. Teatras turėjo savo chorą ir simfoninį orkestrą, tai tas trupes panaudojo ir "Žvejus" statydamas.

Bet kai mudu su Aleksiu, atvykę į Talliną, pavaikšiojom po teatrus, mane apėmė siaubas. Estonijos teatre su pasisekimu buvo vaidinama estų operetė "Žvejų mergaitė", Nacionalinis estų dramos teatras vaidino Tamsaarės prozos veikalo inscenizaciją, vaizduojančią labai rūsčią realistinę žvejų buitį, ir štai dar lietuvių žvejai!.. Nieko nepadėjo ir mano dėmesys, susitelktas į paprastą dalyką: Lietuva su Klaipėdos kraštu pajūrio teturi tik kelias dešimtis kilometrų, o Estija — 1200 km. ir dar dvi salas Baltijoje. Mum jūra — savotiška romantika, o estams — paprasta kasdienybė...

Paprašiau teatro direktorių, kad man rezervuotų vietą paskutinėje parterio eilėje, kad niekas manęs ten nepamatytų, kad, jeigu tokia bėda ištiktų, galėčiau iš teatro pabėgti. Bet lietuvių žvejus išgelbėjo kūrybingas režisieriaus darbas, tikrai gera aktorių vaidyba, na, ir turbūt toji mūsų jūros romantika. Töölisteatre iki 1944 m. pavasario "Žvejus" vaidino 49 kartus išparduotame teatre.

Tallinne Al. Rannitas mane supažindino su būriu įdomių žmonių, mudu keliavom nuo vieno vaisio skobnio prie kito iš namų į namus, su estų rašytojais susitikom Estonijos teatro

atskiroj salaitėj taip pat prie jaukių vaišių skobnio ir su prideramom kalbom. Su Töölisteatre žmonėm net kelis kartus mėginom mėgzti giminystės ryšius. Štai to teatro aktorės ne vieną sykį kartojo tą patį raginimą: Santvarai, parašyk dar nors vieną veikalą, kur moterys, kaip "Žvejuose", turėtų tiek gražaus darbo. Paguodom nepajėgiau atsispirti, tai ir pasakiau: "Gerai, parašysiu pjesę, kurią vaidins vienos moterys". Ir parašiau "Motėrų santarvę", komedinį veikalą, kurio rankraštis tebebrūnyja senstančių popierių stalčiuje...

Kai po savaitės mudu sėdom į traukinį ir pradėjome riedėti Lietuvos link, laimingai pradundėjome Estiją ir Latviją, o Lietuvoj, visai netoli Kėdainių, mūsų traukinys užlėkė ant minos, matyt, sovietinių partizanų padėtos... Aišku, traukinys sustojo. Nepaisydami nakties tamsumo ir artimų krūmų, iš kurių teroristai mus galėjo dailiai nuskinti, mudu su Aleksiu ėjom pažiūrėti kas gi čia atsitiko. Garvežys nebuvo sužalotas, o iš pirmo vagono medinių dalių tebuvo likę tik šipuliai. Tas vagonas riedėjo tuščias, žmonių aukų nebuvo. Pasirodo, tokia buvo karo metų geležinkeliečių strategija — prie garvežio pirmą vagoną laikyti tuščią. Žinoma, jeigu mina "vėluotų", jeigu ji sprogtų po keleiviniu vagonu, keliasdešimt nieko dėjų žmonių atgultų į kapus.

Dėkui Dievui, tas įvykis dar nebuvo mudviejų lemtingoji valanda! Vienam toji valanda jau atėjo, begyvenant labai toli nuo mylimos tėvynės, anapus gilių ir audringų vandenų, verpetingame ir blogų ženklų nestokojančiame laike.

Kalbėdamas apie vertybės imperatyvą, Vyt. Kubilius taria: "Realybė keičiasi, o vertybės (gėris, grožis, teisingumas, laisvė) yra amžinos, ir jos viešpatauja virš atskiros žmogaus ir valstybės kaip būtinybė, didesnė už individo gimimą ir mirtį". Realybė mūsų draugui užgeso, o dvasinės vertybės, dėl kurių jis visą gyvenimą siejo, tebespindi amžinybėje. Praėjusių metų pabaigoj lietuvių biblioteka Chicagoje išleido atskirą vertybę — ilgai lauktą Al. Rannito essay knygą anglų kalba apie M. K. Čiurlionį. Tiesiog tragiška, kad autorius tuo leidiniu nespėjo net pasidžiaugti. Tad kaip sunku, kaip skaudu ir sopulinga tarti paskutinįjį sudiev

(Nukelta į 6 psl.)

A.A. Aleksis Rannit

Nacių karo nusikaltėlių medžioklė Kanadoje

Zundel kontroversinė byla

J. Varčius

Kanadoje gyvena apie 300,000 žydų, kurie sudaro stiprią ekonominę ir politinę bendruomenę. Jų dauguma gyvena didžiausiuose Kanados miestuose — Toronte ir Montrealyje. Čia žydai valdo daug vertingų finansinių institucijų, pramonės ir prekybos įmonių, turi garsių advokatų, žymių gydytojų ir kitų turtingų profesijų žmonių. Jie aktyviai reiškiasi liberalų konservatorių ir ypač socialistų (NDP) partijų veikloje, užimdami atsakingas pozicijas Kanados federacinės ir provincijų valdžiose.

Po II D. karo į Kanadą atvyko iš V. Europos daug naujų imigrantų. Ypač daug jų buvo iš Vak. Vokietijos, kuriuos sudarė sovietų pavergtų tautų pabėgėliai: pabaltiečiai, ukrainiečiai, lenkai, vokiečiai ir kiti. Daugumoje politiniai pabėgėliai, radę saugią prieglaudą svetingoje Kanadoje. Jiems čia sėkmingai įsikūrus ir savo darbštumu materialiai susitvarkius, jų ramų gyvenimą pradėjo drumsti nacių medžiotojo Simon Wiesenthal kaltinimai, kad Kanados valdžia globoja ir slepia karo kriminalistus ir jų bendradarbius ir, remiant vietos žydų organizacijoms, pradėta reikalauti tuos nusikaltėlius surasti, išaiškinti ir bausti, atimant pilietybę ir deportuojant juos į jų kilmės kraštus. Liberalų partijos lyderio P. E. Trudeau vadovaujama Kanados federacinė vyriausybė atsisakė šiuos kaltinimus tyrinėti, motyvuodama, kad Kanada neturi įstatymo, pagal kurį būtų baudžiami karo nusikaltėliai, padarę nusikaltimus kituose kraštuose.

Kanados federacinės valdžios politika šiuo klausimu pradėjo keistis, kai 1979 m. konservatorių partija perėmė valdžios vairą. Konservatorių lyderis Clarkas, siekdamas žydų palankumo

rinkimuose, pažadėjo Kanados ambasadą Izraelyje perkelti į Jeruzalę ir palankiai spręsti žydų reikalavimus. Po 5 mėnesių, Clarkas neturėdamas parlamente daugumos, buvo priverstas skelbti naujus rinkimus, kuriuos skandalingai pralaimėjo ir 1980 m. federacinę valdžią perėmė liberalų partija. Konservatorių įsipareigojimus žydų reikalavimams patenkinti ministras pirmininkas P. E. Trudeau Kanados vyriausio prokuroru paskyrė žydą Robertą Kaplaną. Nežiūrint S. Wiesenthal ir žydų organizacijų spaudimo, liberalų vyriausybė ignoravo jų reikalavimus. R. Kaplanas nieko jiems negalėjo padėti ir buvo priverstas ginti valdžios vidaus politiką. Tik V. Vokietijos vyriausybei pareikalavus, Kanados valdžia 1982 pagal veikiančią kriminalinių nusikaltėlių pasikeitimo sutartį atėmė Kanados piliečio teises buvusiam vokiečių esesininkui Helmut Rauc'ui, kuris buvo apkaltintas apie 11 tūkstančių žydų išžudymu karo metais Lietuvoje. Jis mirė V. Vokietijos kalėjime, nesulaukęs teismo sprendimo.

1980-84 metų valdymo laikotarpis liberalų partijai buvo nelaimingiausias dėl jos lyderio P. E. Trudeau padarytų krašto vidaus ir užsienio politikos klaidų. P. E. Trudeau labiau rūpinosi iškilti tarptautinėje politikoje kaip taikos apaštalas ir nesirūpino kanadiečių didėjančia bedarbių armija. To pasekoje liberalai prarado pasitikėjimą ir 1984 m. rugsėjo mėn. konservatoriai, vadovaujami naujo lyderio B. Mulroney, triuškinančia balsų dauguma laimėjo rinkimus, balsuotojams išrinkus į parlamentą 212 konservatorių atstovų, liberalų tik 40 ir NDP — 30.

Dar nespėjus naujiems konservatorių ministeriams sušilti naujose kėdėse, kanadiečiuose laisvės rašėnuose pradėta propaganda, paskelbti fantastinio turinio straipsniai, reikalaujantieji naują vyriausybę pradėti medžioti nacių karo kriminalistus, jų bendradarbius ir skubėti juos nubausti, kurie dar po 40 metų gyvenimo Kanadoje nespėjo numirti. Tai kerštingų žydų ir sovietų KGB agentų balsas. Simon Wiesenthal skelbė kad Kanadoje gyvena 800-1000 karo nusikaltėlių. Jo įgaliotinis Kanadoje Sol Littman šių nusi-

kaltėlių priskaičiavo net tris tūkstančius. Išvystyta tokia žydų karšta akcija, kad net jų organizacijų kongreso prezidentas buvo iškviestas į Maskvą pasitarimams. Atrodo, kad net didžiausias karo kriminalistas dr. Josef Mengele, kuris kaltinamas 400,000 žydų išžudymu Auschwitzo koncentracijos lageryje, buvo bandęs 1962 m. imigruoti į Kanadą. Kanados liberalų valdžia jo nesusėmė ir neatidavė Izraeliui nubausti.

Šios propagandos ir, tur būt, rinkimų pasižadėjimų įtakoje, konservatorių vyriausybė pakluso žydų reikalavimams. Teisingumo ministeris Crosbie parlamentui ir spaudai pranešė vasario 8 d., kad federacinė vyriausybė nutarė įsteigti tyrimo komisiją, kuri patikrins ir sudarys Kanadoje gyvenančių nacių kriminalistų sąrašą ir paruoš įstatymo projektą, pagal kurį minėti nusikaltėliai galės būti teisiami Kanados teismuose. Šios investigacijos komisijos pirmininku paskirtas teisėjas Jules Deshenes, kuris įpareigotas užbaigti savo darbą iki š. m. gruodžio 31 d. Teisingumo ministeris Crosbie spaudai ir parlamente pareiškė, kad Kanados vyriausybė yra susirūpinusi ir pažadėjo visus nacių karo nusikaltėlius bausti pagal naują įstatymą, kuris palies senokus, bendradarbiavusius su vokiečiais sunaikinti komunistus ir sovietų agentus, jų partizanus, terorizavusius jų gimtąjį kraštą. Nurašinimui publikos Crosbie paaiškino, kad jo nuomone Kanadoje gyvena tik apie 30-40 karo nusikaltėlių. Investigacijos komisijai paskirta milijonas dolerių pradinėms tyrimo išlaidoms. Visa ši eiga primena amerikonišką OSI, kuri bendradarbiauja su sovietų KGB ir kelia bylas teismuose, remdamiesi suklaidintais sovietų dokumentais. Aišku, tokiu keliu eis ir kanadiškoji OSI ir daugiausia nukentės pokariniai imigrantai, atvykę iš sovietų pavergtų tautų. Jau dabar žydai kaltina vokiečių suorganizuotus karinius dalinius iš pabaltiečių ir ukrainiečių.

Šios žydų akcijos užkulisyje yra sovietų KGB, kuri siekia demoralizuoti ir nutildyti aktyvias pabaltiečių ir ukrainiečių etnines grupes, sunaikinti jų kultūrinę ir politinę veiklą, kuri daug nemalonumų padaro Sovietų Sąjungai. 1984 m.

vasarą Toronte įvyko Pasaulio estų suvažiavimas, kuris užtruko savaitę, savo renginiais atkreipęs kanadiškos spaudos dėmesį. Su ruoštos estų įspūdingos demonstracijos taip įsiutino sovietus, kad jų ambasada įteikė Kanados valdžiai protesto notą dėl "šmeižtų" propagandos prieš Sovietų Sąjungą.

Nuosaikūs žydai yra susirūpinę žydų ekstremistų ir sovietų KGB agentų veikla, nes mirstančių senukų persekiojimas po 40 metų yra kenksmingas ne tik žydų bendruomenei Kanadoje, bet ypač Izraeliui, kuris įsigijo daug priešų musulmonų ir krikščionių kraštuose.

Baigiant trumpai tenka paliesti ir Zundel'io š. m. sausio-vasario mėn. vykstančią bylą Toronto teisme. 1981 m. Zundel išleido pamfletą "Did Six Million Really Die?", kurioje tvirtinama, kad šešių milijonų žydų išžudymas II D. karo metais yra žydų sugalvotas melas, holokaustas yra mitas, koncentracijos lageryuose žydai nebuvo dujomis žudomi ir deginami krematoriumuose. Kai ši brošiūrėlė pasirodė viešumoje 1981 m., tai dėl jos niekas nesijaudino, nes Kanadą valdė P. E. Trudeau vadovaujama liberalų partija. 1984 m. perėmus valdžią konservatoriams, žydai dėl šios brošiūros turinio teisme iškėlė bylą, kaltindami jos autorių Zundelį sąmoningu tiesos klastojimu. Kaltintojų advokatai pakvietė liudininkus ne tik iš Kanados, bet ir iš Izraelio, kurie teisme pasakojo apie Auschwitzo koncentracijos lageryje vykusias žydų žudynes, naikinant juos dujų kameroje ir jų lavonus krematoriumuose.

Zundel advokatai irgi iškvietė į teismą liudininkų vokiečių, prancūzų, ir net žydų, kurie paneigė teigimus apie žydų žudynes koncentracijos lageryuose. Žydas Felderer teisme paliudijo, kad jis po karo padarė 30,000 fotografinių nuotraukų Auschwitzo ir kituose koncentracijos lageryuose, kurios patvirtino, kad žydai ir kitų tautybių kaliniai žuvo dėl išsiplėtusių ligų, bet ne dujų kameroje. Krematoriumų kacetuose nebuvo, bet buvo įrengtos sanitarinės krosnys parazitams naikinti, dezinfekuoti drabužius ir šiukšlėmis sudeginti. Po karo, kaip tvirtino liudininkai, šios krosnys buvo specialiai paverstos ir pavadintos krematoriumais, dezinfekacijos kameros — dujų kameros, kad suklaidintų pasaulio viešąją opiniją ir įrodytų šešių milijonų žydų sunaikinimą.

Šita kontraversinė Zundelio byla sukėlė labai didelį susidomėjimą Kanadoje, nes spauda, radijas ir televizija perduoda detališkas informacijas iš teismo, liudininkų parodymus su atitinkamais komentarais. Jei anksčiau visi tikėjo, kad karo metu naciai pagal nustatytą planą išžudė šešis milijonus žydų, tai dabar, vykstant šiai bylai, daugelis pradėjo abejojti žydų sukurto istorijos tikrumu. Nežiūrint koks bus teismo sprendimas, morališkai šią bylą žydai pralaimėjo, nes teisme buvo pateikta įrodymų, kuriuos kanadiečiams perdavė media, kad jų tvirtinimas apie šešių milijonų žydų išžudymą yra abejotinos vertės. Be to, ši byla yra politinio pobūdžio, gi politikoje nerasi teisybės.

Puikiausius kailius rasite

Chicagoje pas vienintelį lietuvių kailininką

NORMANĄ BURŠTEINĄ

185 N. WABASH AVE. CHICAGO, ILL. 60601

Tel. kraituvės (312) 263-5826; namų (312) 677-8489.

ALEKSIS RANNIT...

(Atkelta iš 5 psl.)

Tau, brangus bičiuli Aleksi Rannitai...

Paskutinį savo darbą, straipsnius apie M. K. Čiurlionį, velionis Al. Rannitas dedikavo žmonai Tiinai. Čia jai mūsų pagarba ir tikrai nuoširdi užuojauta.

Naudota medžiaga: St. Yla: M. K. Čiurlionis kūrėjas ir žmogus, L. E. XXIV ir XXXVI t., asmeniškai atsiminimai.

Mindaugo vainikavimas Lietuvos karaliumi...

A. Varno piešinys

Lietuvos krikštas - 3 veiksmų drama

Vyt. Alantas

Mindaugo krikštas - Lietuvos krikštas

Krikšto ir karūnacijos išskilmės

1253 m. liepos mėnesio diena buvo graži ir saulėta. Didelis žmonių sąjūdis dėjosi Naugarduko miestelio gatvėse, papilyje ir apylinkėse. Užeigos ir smuklės užė prisikimšusios žmonių, miestelio aikštėje minia alkūniavosi triukšmaudama. Į karūnacijos išskilmės suplaukė galybė žmonių: atkeliavo didžiūnai iš Aukštaitijos ir vietininkai iš rytinių Lietuvos provincijų, atkilo kaimyninių valstybių pasiuntiniai ir sugužėjo žemdirbiai iš plačių apylinkių. Už papilio pasipylė ištisas palapinių miestelis, nes toli gražu ne visi didžiūnai galėjo tilpti pilyje, kur apsistojo tik patys aukštieji svečiai: žemaičių kunigas Mindaugo seserėnas Treniota, Livonijos ordino magistras Andrius fon Štirlandas, kuris atgabeno karališkus vainikus, Kulmo vyskupas Henrikas, kuriam popiežius pavedė karališką porą vainikuoti ir jo abu asistentai: Kuršių vyskupas Henrikas iš Lutzelburgo ir Saaremo vyskupas. Pilies siauruose koridoriuose zujo dvasininkai, riteriai, vienuoliai maišydami su lietuviais didikais, jų palydovais ir tarnais.

Taigi, Lietuvos krikštas įvyko pagal visus viduramžių papročius, taisykles ir pompą. Mindaugas pasiuntė delegaciją pas popiežių, kuris sutiko jį krikštyti ir suteikti karališką karūną. Popiežius Inocentas IV rašė Mindaugui: "Mūsų širdis nesitveria džiaugsmu, kad Dievo ir mūsų Atpirkėjo Jėzaus Kristaus gerumas tave apšvietė. Mes maloniai priimam šv. Petro teisėn ir nuosavybėn Lietuvos karalystę..." Be to jis dar pabrėžia, kad Mindaugą jis priima "ypatingon globon" ir kad Lietuvos valdovas

tampa "dvasiniu sūnum ir šv. Romos bažnyčios ypatingu sūnum".

Kieno valdžia to ir tikėjimas

Kitose bulėse popiežius rašys, kad Mindaugas krikštijosi su "didele daugybe pagonių", o kitoje bulėje jis dar įsakmiau pakartos, kad krikštą priėmė "didelė daugybė pagonių, kurie jam, Mindaugui buvo pavaldūs". Mindaugas krikštijosi ir buvo apvainikuotas Lietuvos karaliumi, sakau, pagal to meto Vakarų Europos papročius ir tradicijas. Krikštas buvo "tvirtas" net ir pagal to meto teisę ir filosofiją, kuri skelbė: **Cuius regio, eius religio**, t. y. kieno valdžia, to ir tikėjimas. Žodžiu, Rytų Europoje gimė nauja Lietuvos karalystė, kuri turėjo susisiekti su Vakarų Europa tikiybiniais bei kultūriniais ryšiais. Naujame Lietuvos karališkame antspaude buvo įrašyta: **Mindove Dei Gracia Rex Litove**.

Nekalbėsiu plačiau apie to krikšto užkulius, tik pastebėsiu, jog Mindaugas, gelbėdamas savo dinastiją ir gal Lietuvą, politiniu ėjimu išardė prieš jį nukreiptą karo sąjungą, kurioje įėjo Rygos kalavijuočių ordinas, žemaičiai, jotvingiai ir Volinijos kunigaikštis Danielius.

Mindaugas sutiko priimti ordino pasiūlymą krikštytis, o už tai mistras ketino jam išrūpinti karaliaus vainiką. Jotvingius Mindaugas papirko sidabru, ir, Vaisvilui tarpininkaujant, susitarė su Danielium.

Po karūnacijos buvo įsteigta vyskupystė ir paskirtas vyskupas. Mindaugas "atidalino" naujai vyskupystei ir Rygos ordinui po pusę Raseinių, Betygalos, Ariogalos ir Laukuvos žemių. Tai buvo karališka

dovana ordinui už patarnavimą. Žinoma, žemaičiai to "patarnavimo" neužmiršo ir pikta priekaištavo Mindaugui. Atrodo, kad visais požūriais buvo sudarytos palankios sąlygos naujam tikėjimui plisti.

Kiek iš tikrųjų lietuvių priėmė krikštą iš turimų žinių tikresnio vaizdo susidaryti negalime. Tenka spėlioti, kad su Mindaugu daugiausia krikštijosi dvariščiai, Lietuvos diduomenės dalis. Iš tolesnio krikšto likimo Lietuvoje peršasi išvada, jog plačių gyventojų sluoksnių jis nepasiekė.

Kas dėjosi po krikšto?

Senojo, per tiek amžių įsisenėjusio tikėjimo žmonės išsižadėti nenorėjo. Tad juo labiau buvo reikalingas tvirtas ir gal ilgas apaštalavimas. Ir vėlgi atsimintina, kad Mindaugo krikštas buvo politinis, atseit, primestinis, tad ir negalėjo būti patraukliai įsisavinamas. Po krikšto ir karūnacijos Amžinosios Ugnies aukurai buvo prigresinti, tačiau ramovių niekas neplėšė ir nedegino: jas ir toliau galėjo paslapčia lankyti senojo tikėjimo išpažinėjai.

Štai šioje vietoje padarytos labai svarbios išvados. Pirma, **tikėjimas buvo keičiamas taikiai būdu: be prievartos, smurto ir žudynių**. Niekam nebuvo draudžiama krikštytis, bet niekas ir nevarė prie krikštyklų per prievartą. Mindaugo krikštas, nevertodamas smurto, jokios žalos lietuvių charakteriui nepadarė ir senosios lietuvių kultūros nesužlugdė. Lietuva nepasivainavo naujojo tikėjimo ir nesuartėjo su Vakarais, bet ir nenustojo savo protėvių dvasinio palikimo ir ypač, sakau, nebuvo sumaitotas taptos charakteris, kaip tat atsitiko vėliau.

Kita išvada tokia: aš vis

pabrėžiu, jog Lietuva Mindaugo laikais buvo pakrikštyta pagal visus Vakarų Europos papročius, tačiau reikia irgi pabrėžtinai pasakyti, kad esama ir skirtumų, nulėmusių krikščionybės ateitį mūsų krašte. Krikšto ir karūnacijos ceremonijos, vyskupystės įkūrimas, ryšių su Vakarais užmezgimas — visa tai rodė Lietuvos veiksmingą krikščionybės įtaką, bet tos linkmės pradininkams kažkaip išslydo iš galvos pats svarbiausias reikalas, būtent, **lietuvių dvasininkų ruošimas naujam tikėjimui skelbti**. Neužteko krikšto ceremonijų, reikėjo naujų žmonių naujai evangelijai prigdyti. Tačiau nei Mindaugas, nei paskirtas vyskupas, pagaliau nei pats Vatikanas nepasirūpino paruošti tinkamų darbininkų naujam vynuogynui užvesti ir kultivuoti.

Bet šiaip ar taip Lietuva krikštijosi 1253 m.

Karalius Mindaugas krikštą priėmė savo apsisprendimu. Dėl susidėjusių politinių ir dinastinių aplinkybių, o itin dėl pačių krikšto iniciatorių klaidų naujasis tikėjimas nedavė tokių padarinių kokių buvo laukiama. Tačiau negalima išbraukti iš istorijos fakto, jog Lietuvos žemėje pirmas įbedė kryžių Lietuvos valdovas. Jei mes pradėsime minėti kitų krikštų sukaktuves — o tų krikštų dar bus du — tai ar išmesim iš istorijos garbingąjį karaliaus Mindaugo krikštą? Galėjo būti to krikšto papildymų, praplėtimo, bet mes negalime ignoruoti to fakto, jog Lietuva buvo paskelbta krikščioniška valstybė Mindaugui vainikuojantis karaliumi. Abu kiti Lietuvos krikštai buvo tik pirmojo krikšto tęsiniai. Pagaliau ir lietuviška savigarda reika-

lauja laikytis tų istorinių faktų, kurie akcentuoja tautos savarankumą bei valstybės suverenumą.

Dar čia kyla ir toks klausimas: ką Lietuva pralaimėjo neįsisavinusi kaip reikiant krikščionybės po Mindaugo krikšto? Klausimas labai painus ir neišvengiamai krypta į spėliojimų sritį. Lietuva būtų laimėjusi kultūriškai, jei būtų turėjusi savo rašliavą. Be rašliavos ir be mokančių lietuviškai tikėjimo skelbėjų, Vakarų pasaulis ir toliau būtų jai likęs svetimas.

Kitas klausimas: ar Lietuvos istorija būtų nuriudėjusi kita linkme, jei Mindaugo krikštas būtų prigijęs? Čia vėl plati spėliojimų sritis, kurios neliesime, o tik pastebėsime, kad mūsų didiesiems valdovams, pradedant Mindaugu ir baigiant Gediminu su Kęstučiu, senųjų dievų išpažinimas nė kiek nesutrukdė sukurti imperiją. Nėra pasaulio istorijoje tokio atsitikimo, kad nedidelė, antikinė tikėjimą t. e. išpažįstanti tauta, būtų sukūrusi vieno milijono kv. km. imperiją ir valdžiusi milijonus krikščionių! Žinoma, tuo fenomenu yra ko mums didžiulotis, bet ir nenorom kyla klausimas, ar nebūtų buvę Lietuvai išganingiau, jei mūsų valdovai, užuot maudę savo žirgus Juodojoje Jūroje ir daužę kalaviju Kremliaus mūrus, būtų kaupę jėgas stiprinti tautos branduoliui ir telkti krūvon aiškių gyvenamas žemes? Susitelkus prie savų, "naminių" reikalų, tuomet ir krikščionybė būtų galėjusi įsijungti į mūsų kultūrą kitokioje šviesoje.

Nuo Mindaugo iki Vilniaus krikšto praėjo 134 metai. Neatrodė, kad kas krikščionybės Lietuvoje būtų pasigedęs. Mūsų valdovams buvo pakartotinai siūloma krikštytis, bet jie atsisakinėjo iš dalies dėl politinių, iš dalies ir dėl religinių sumetimų.

Žodžiu, dar apie pusantro šimto metų Lietuva gyveno taikoje su senais dievais, nors Gediminas ir pradėjo kviesti iš Vakarų vienuolius nė kiek nedraudamas jiems platinti naująjį tikėjimą Lietuvoje.

Kitą savaitę pakalbėsime apie Vilniaus krikštą.

ATITAIŠYMAS

V. Civiško straipsnyje "Pirmoji taikos konferencija Hagoje", Dirvoje vasario 14 d. numeryje, įsibrovę korektūros klaidų, iškreipiančių sakinio prasmę. Atspausdinta: "Anglai buvo nenorėjo nė nesvarstyti karo laivynų sumažinimo ar apribojimų klausimo", o turėjo būti: "Anglai buvo nusistatę nė nesvarstyti karo laivynų sumažinimo ar apribojimų klausimų..."

Lietuviai esame visi —
Lietuvių Fonde ar esi?

LIETUVIŲ FONDAS

LITHUANIAN FOUNDATION, INC.

3001 W. 59th Street • Chicago, IL 60629 • (312) 471-3900

Santrumpos: atm. jn. — atminimo įnašas, pavardė po dvitaškio — aukotojas, jm. — įmokėjo, atst. — atstovauja, asm. — asmuo, įgal. — įgaliojimas, suma po pavardės — įnašų iš viso.

1984 m. gruodžio mėn.

3x \$5 Casper Albert L., \$110; Gasiliūnienė Jadvyga, \$5; Paulionienė Marija, \$5.

8 x \$10 Brazas-Brazauskas Matas atm. jn., \$425; Erčiai Memertas ir Gražina, \$10; Gintautas Jonas atm. jn.; Gintautienė Veronika, \$590; Jasinskienė-Mainelytė Gražina Rožė, \$135; Nagevičius Leonidas, \$210; Stelmokas Jonas, \$110; Tamašauskai Juozas ir Petronėlė, \$700; Wolff Valeria, \$130.

6 x \$20 Čepukaitis Vincas, \$220; Kreivėnai Stasys ir Ona, \$20; Petrauskai Adakris ir Salomėja, \$120; Petruškevičius Juozas atm. jn., \$20; Strašdas Zigmas ir Marta, \$120; Tonkūnas prof. Juozas atm. jn., \$120.

1 x \$20.50 Širvinskai Kostas ir Emilija, \$120.50.

13 x \$25 Adamkevičius Ignas, \$25; Balsiai Vladas ir Albina, \$25; Banevičius Voldemaras, \$325; Daugirdai Andrius ir Eugenija, \$225; Dulkis Anelė, \$200; Fledžinskai Vytautas ir Stasė, \$125; Gilyas Vladas, \$155; Jankūnai Kazimieras, Lucija (mirus) ir Kastytis, \$400; Kebliai Kęstutis A. ir Vitalija E., \$350; Lekučiai Pranas ir Jonė, \$650; Šauliai Jonas ir Emilija, \$150; Tiškų šeimos įnašas: Tiškus Bronius, \$425; Varneliai Edmundas ir Gražina, \$155.

1 x \$30 Strolia Vytautas, \$230.

1 x \$42 Kudžmaitė Elena atm. jn.: Rugieniai Vitas ir Jurina, \$1,000.15.

32 x \$50 A. L. Tautininkų Los Angeles Skyrius, \$50; Astrai Stasys ir Ursulė, \$255; Bajoras Antanas, \$50; Barniškaitė Mega, \$150; Bratėnienė Morta atm. jn.: Januškevičiai Juozas ir Anelė, \$950; Burkus John, \$450; X, \$650; X, \$150; Jonačiai Juozas ir Marija (mirus), \$1,150; Juodka Vytautas, \$200; Kasa Lithuanian Federal Credit Union, St. Petersburg Beach, \$50; Kasakaitis Jurgis, \$150; Katilius Bronius atm. jn.: Katilius Kazys A., \$1,150; Kazlauskai Algis K. ir dr. Teresė, \$150; Kleinaičiai Martynas ir Ieva, \$250; Kušlikai Ignas ir Marija, \$150; Laikūnas-Rushis Kazys ir Constance, \$250; Macianskas Bronius, \$250; X, \$250; Mieželis Vladas, \$550; Milaknis dr. Antanas ir Halina, \$1,175; Miškinis dr. Martyna, \$1,050; Natkevičius Gražina, \$50; Paliuliai Petras ir Elena, \$450; Patlaba kun. Petras, \$500; X, \$1,250; Šimukėnaitė Felicija, \$350; Tomarai Harry ir Sonia, \$150; Užubaliai Vladas ir Nijolė, \$275; Vydas dr. Saulius, \$280; Žukienė Ona, \$50; Žygai Kęstutis (miręs) ir Ona, \$250.

1 x \$70 Matulioniai Vladas ir Marcelė, \$190.

1 x \$85 Šlapelis Povilas atm. jn.: Capobianco Richard ir Betty \$25, Krasauskai Mėcys ir Elena \$25, Genesee Valley Land Surveyors Assn. \$25 ir 1 kitas asm., \$1,185.

1 x \$90 Tijūnas Jonas ir dr. Rožė (mirus), \$1,100.

299 x \$100 Adienė Julija, \$200; Aleksandravičius A., \$100; X, \$900; Ambraziejus Bronius atm. jn.: Ambraziejienė Anelė, \$100; Ambraziūnas Adomas ir Eugenija, \$400; Andrašūnas Juozas, \$100; Anonai Vytautas ir Danutė, \$1,900; Antanaičiai Algirdas T. ir Auksė, \$1,150; Apeikiai Vytautas ir Nelė, \$300; Arbai Edmundas ir Elena, \$900; Atučiai Aleksandras ir Jadvyga, \$200; Augaičiai Vincentas ir Agata atm. jn.: Augaitytė Juozė, \$200; Augonis Stasys, \$375; Augustinavičius Vincas, \$100; Anšūrai Petras ir Aldona, \$200; Avizienis Algirdas, Ph. D., \$100; Babilus Joseph Alex, \$100; Bačanskai Kazys ir Birutė, \$300; Bačkiai dr. Stasys ir Ona, \$200; Balkus Leonard L., \$100; Baltimore's Lietuvių namai, \$200; Baltramonaits Danuta, \$100; Baltrušaitis Vladas atm. jn.: Baltrušaitienė Elena, \$100; Baltūsis Saliamonas atm. jn.: Baužaitė Indrė, \$200; Balučiai Julius ir Stasė, \$300; Balynai Placidis ir Vanda, \$300; Bandzevičiai Kazimieras ir Ona, \$1,300; Barauskaitė Rymantė Teresė, \$200; Bartkus Ona atm. jn.: Bartkus Jonas, \$220; Beleska Antanas, \$200; Beresnevičiai Aleksas ir Agnė, \$1,600; Bernotas Aleksas, \$100; Bikulčiai Stasys ir Sofija, \$100; Blinstrubaitė Lisa atm. jn.: Šiaučūnai Jonas ir Stasė, \$100; Bliudnikas Petras atm. jn.: Bliudnikienė Stefa, \$200; Brazdžioniai Dalius ir Irena, \$110; Bražiai Vincas ir Ona, \$200; Brencius Antanas atm. jn.: Brencienė Zuzana, \$600; Brinkis dr. George Zigmas, \$600; Bružas Kostas J., \$200; Bubliai dr. Vladas ir Stasė, \$600; Budelskiai Zigmas ir Eugenija, \$200; Bulika Juozas, \$116; Bušmanas Antanas, \$100; Butkiai Povilas ir Birutė, \$625; Butkys Vilius, \$100; Bužėnai Ramūnas ir Irena, \$200; Čizikas Balys atm. jn.: Čizikaitė Bronė, \$1,100; Čyvas kun. Matas, \$2,200; Čyvai Vladas ir Birutė, \$200; Dabšiai Rimtautas ir Birutė, \$237.50; Dabšiai Vitas ir Tadas, \$100; Dagys kun. Petras atm. jn.: Dagys-Bortkevičienė Arianė, \$700; Dailidė Bronius atm. jn.: Dailidė Vytautas, \$850; Dailydė Vincas, \$400; Dainauskai Jonas ir Leokadija, \$1,100; Dainys Bronius atm. jn.: Dainienė Ona, \$300; Daukai Richard ir Lina, \$200; Daulys Kazys, \$100; Daumanto Juozo Šaulių kuopa, \$300; Dėdinai Juozas ir Aleksandra, \$200; Didžbalienė Agnietė atm. jn.: Didžbalis Pijus, \$100; Domanskiai dr. Alina ir Van, \$2,100; Dovydaičiai Vincas ir Ema, \$500; Dragunevičius Algimantas, \$200; Daras Henrikas atm. m. jn.: Daras Vida A. \$400; Druseikis Algimantas, \$400; Dubinskai dr. J. ir dr. V., \$1,600; X, \$100; Dumbrio dr. Aleksandro atm. jn.: Dumbrienė Albina, \$300; Elbergai Danutė ir Vytenis, \$100; Fielding Krista: Damijonaitytė Marija, \$100; Galinaičiai Artūras ir Antanina, \$300; Garbačiauskai A. ir A., \$225; Gasis dr. Albert J., \$100; Gaspariniai Pranas ir Monika, \$200; Gaucys Povilas, \$100; Gedgaudas Viktoras atm. jn.: Juodvalkiai A. ir O. \$25, Norkai A. ir A. \$25, Tveiai A. ir L. \$25, Trakymienė T. \$25, \$100; Gedvilienė Sofija, \$300; Gimbutienė Marija, Ph. D., \$200; Giniočiai Antanas ir Vanda, \$600; Girniai Vytautas ir Jada, \$300; Gramai Juozas ir Jadvyga, \$200; Gramai Raimundas ir Rita, \$200; Grayson Vida S., \$325; Gražulis Bronius atm. jn.: Gražulis Akvilė, \$1,165; Greifenberger Maria, \$100; Grišaliūnas dr. Anicetas, \$4,000; Griškai Kazys (miręs) ir Aldona, \$200; Gritėnai Juozas (miręs) ir Stanislova, \$1,100; Grušai Pranas ir Marija, \$600; Grybinas Zigmas, \$200; Gudoniai Bronius (miręs) ir Ona, \$200; X, \$200; Idzeliai Henrikas ir Salomėja, \$150; Izbickai Vytautas ir Felicija, \$200; Jadviršis Petras, \$400; Jakubauskas Pijūšas (Peter Jacobs) atm. jn.: Karaška Maksiminas, \$100; Janušai Ipolitas ir Gina, \$100; Janušonai Vytautas ir Palmira, \$850; Jodelis Julius ir Ingrida, \$300; Jogai Pranas ir Eugenija, \$200; Jokubaitis kun.

Pranas, \$1,100; Jonačiai Vytautas ir Romainė, \$1,200; Jucienė Ona atm. jn.: Bogušas Teklė, \$200; Juodis Jonas, \$100; Juodvalkiai Jonas ir Anelė, \$400; Juodvalkis Alvydas Bernardas ir Juodvalkytė Kristina Rūta, \$100; Juodvalkis Uosis, \$500; Juškaičiai Kostas ir Ona, \$200; Juškos Elena ir Alfonsas, \$200; Juškos Alfredas ir Rūta, \$100; Kairienė Lucija: jos gimtadienio proga Irena Kairytė, \$700; Kalniečiai Jonas ir Jadvyga, \$200; X, \$100; Kankai Leonas ir Stasė, \$1,100; Kapteinai Otonas ir Frances, \$400; Karosas Vytautas atm. jn.: Karosienė Ona ir Karosaitė Violeta, \$300; Kartanai Vladas ir Konstanacija, \$200; Kariai Jonas (miręs) ir Joana, \$770; Kasiai Jonas ir Ina, \$700; Kaveckas Antanas atm. jn.: Stanelienė Stasė, \$100; Kazakevičiai Juozas ir Viktorija (mirus), \$600; Kazlauskai Vincas ir Valerija, \$600; Kisieliai dr. Tomas ir Rita, \$1,100; Klova Birutė, \$600; Knataitienė Marcelė atm. jn.: Laurinaitis Antanas, \$100; Kniukštas Antanas atm. jn.: X, \$100; Korai Zozislavas ir Stasė, \$625; Kreivys Walter J., \$100; Kriščiūnai Antanas ir Veronika, \$500; Kruklys Antanas atm. jn.: Onutė, \$500; Kučinskas Zenonas atm. jn.: Januškai Antanas ir Aniceta, \$100; Kušlys Jonas ir Kušlienė-Karsokaitė Anelė atm. jn.: Karsokas Albinas, \$100; Kvantas Pranas atm. jn.: Kvantiene Antanina, \$100; Kvikiytė Danguolė, \$100; Kyras dr. Irena, \$200; Latviai Jonas ir Stasė, \$200; Lauraičiai Aleksas ir Vena, \$400; LB Brighton Parko apylinkė, \$1,200; LB St. Peterburgo apylinkė, \$400; Lemberčiai Pranas (miręs) ir Monika, \$535; Lemberčiai Vitalis ir Danutė, \$310; Lendraičiai Walter ir Jadvyga, \$100; Leščinskai Juozas ir Aldona (mirus), \$200; Leščinskas Julija, \$200; Lesevičiūtė Aldona, \$300; Lesevičiūtė Birutė, \$300; Lesevičiūtė Irminda, \$300; Liaugaudas Pranas atm. jn.: Liaugaudienė Eugenija, \$225; Liaukai Justinas ir Elena, \$1,200; Linkai Kazys ir Mėta, \$1,100; Lintakas Julius, \$200; Los Angeles Lietuvių Tautiniai namai, \$100; L.S.S.T. Romo Kalantos Šaulių kuopa, \$100; Lukas Juozas, \$600; Lukoševičiūtė Anelė, \$300; Macėnienė Ona, \$255; Macevičiai Bronius (miręs) ir Marija, \$300; Maciėnė Rozalija atm. jn.: Sinkevičienė Zina, \$200; Mackus poetas Algimantas atm. jn.: Mackienė Marcelė, \$300; Majauskai Kazys ir Elena, \$200; Markeliūnas Bronius, \$310; Markai Kazys ir Bronė, \$600; Matulis Antanas, \$500; Mažeikos Vaclovas ir Vanda, \$600; Mažrimai Pranas ir Konstancija, \$800; Meilus Petras atm. jn.: Meiluvienė Grasilija, \$400; Meškonis Kazys, \$1,100; Miami Aušros Šaulių kuopa, įgal. Kodatienė Kunigunda, \$100; Mickai Al ir Antanina, \$100; Mieželiene-Dvaranauskienė-Palevičiūtė Ona \$100; Mikalauskas Petras, \$1,500; Mikeliūnai Danys ir Marija, \$100; Mikolajūnas Adomas atm. jn.: Mikolajūnas Kazimieras, \$300; Mikolajūnienė Marijona atm. jn.: Mikolajūnas Kazimieras, \$300; Mikolajūnienė-Butautytė Regina atm. jn.: Mikolajūnas Kazimieras, \$400; Mikulioniai Jonas ir Janina, \$200; Milavickai Juozas ir Vida, \$100; Monstavičiai dr. Algirdas ir Barbara, \$1,300; Murinai Bronius ir Praurimė, \$200; Musteikis plk. Juozas atm. jn.: Musteikienė Viktorija, \$200; Nausėdas Eugenijus atm. jn.: Nausėdai Izidorius ir Justina, \$100; Naujalis Juozas atm. jn.: Naujalienė Marija, \$400; Naujokačiai Mykolas ir Elena, \$205; Neverauskas Juozas, \$200; Oksai Leonas ir Izabelė, \$1,200; Pabarčius Vaclovas atm. jn.: Pabartienė Bronė, \$500; Pabrėžai Aleksas ir Aleksandra, \$1,000; Pakštai Balys ir Emilija, \$300; Palukaitis kun. Teofilus, \$1,500; Paruliai Albinas (miręs) ir Izabelė, \$300; Paulikas Pranas atm. jn.: Paulikas Kęstutis, \$100; Pažėrai Juozas ir Elena, \$125; Pečiuliai Petras ir Elena, \$100; Pinkai Antanas ir Marija, \$200; Plėnys Kazimieras atm. jn.: Plėnienė Sofija, \$950; Pleškienė Veronika, \$100; Puodziukas John atm. jn.: Taorai Juozas ir Bronė, \$1,100; Polikačiai Antanas ir Dalilė, \$710; Povilačiai Petras ir Anelė, \$2,600; Povilionis Jonas atm. jn.: Tamašauskas Česlovas, \$100; Prankus Aleksandras atm. jn.: Prankienė Franciska, \$1,100; Prekeris Felicijus atm. jn.: Prekerienė Stasė, \$895; Prižgintai Vacius ir šeima, \$2,100; Pulkauninkas Stasys, \$200; Račkauskai Vytautas ir Martha, \$100; Radavičiai Romualdas ir Irena atm. jn.: Janušonai Povilas ir Juzė, \$100; Railai Bronys ir Daneta, \$500; Ramanauskienė Ona: Karys Joana, \$100; Rauckinai Stasys ir Natalija, \$300; Raubai Jonas ir Liuda, \$1,210; Raulinaičiai Algis ir Angelė, \$500; Raulinaičiai Julius ir Irena, \$400; Razutis Antanas, \$400; Regiai Algis ir Irena, \$200; Reivydas Liudas, \$200; Remeikytė Nijolė, \$400; Ribokas Petras atm. jn.: Ribokienė Elzbieta, \$300; Rimas Arvydas atm. jn.: Rimai Kazys ir Agutė, \$200; Riskai Kazys ir dr. Stasė, \$1,400; Rociūnai Vacys ir Ona, \$200; Rudzevičius Vincas atm. jn.: Rudzevičiai Juozas ir Kastutė, \$200; Rugelis Jonas V., \$400; Rukšėnas Gediminas atm. jn.: Rukšėnienė Janina, \$1,014; Ruokis kun. Jonas, \$500; Rūta Tadas Fėstutis, \$800; Šakiai Kazys ir Salomėja, \$410; Samuoliai Zenonas ir Liuda, \$300; Seliukai Bronius ir Angelė, \$325; Šembrotaitė Mikalina, \$200; Šembrotas Andrius, \$100; Sereičikiai Feliksas ir Eleonora, \$200; Šilėnai Viktoras ir Ona, \$300; Šilūnienė Ona, \$100; Šimkai Aleksandras ir Bronė, \$700; Simonaičiai Alfai J. ir Aldona A., \$100; Šimonėlis Barbora atm. jn.: Šimonėlis Alfonsas, \$200; Šimukėnaitė Bronislava, \$400; Sirmulienė Veronika, \$100; Sirtautai Vladas ir Stasė, \$100; Siručiai Aloyzas ir Gražutė, \$300; Siugzdinis Jonas, \$100; Skirgaudai dr. John ir Pamela, \$700; Skirgaudas Maria, \$100; Slabokienė Michalina, \$100; Smailis, dail. Adelė atm. jn.: Augaitytė Juozė, \$100; Smolenskas Bronė, \$100; Špokas Liudas, \$100; Sprindžiai Antanas ir Irena, \$200; Spurgio partizano Vlado atm. jn.: Lauraičiai Alfai ir Antanina, \$100; Staniškiai Julius (miręs) ir Petronelė, \$1,220; Staniuliai Česlovas (miręs) ir Adelė, \$600; Stapulioniai Antanas (miręs) ir Genė, \$1,710; Straukas Izidorius, \$400; Strazdai Jonas ir Konstancija, \$200; Strungys Juozas atm. jn.: Strungienė Marija, \$100; Šulaitienė Antanina atm. jn.: Mošinskienė Angelė, \$175; Suopienė Antanina atm. jn.: Suopys Vincas, \$100; Suopys Vincas, \$300; Surdokai Juozas ir Anelė atm. jn.: Surdokai Česaris ir Stasė, \$100; Tamkutonis Gerald C., \$700; Tamulynai Anupras ir Anastazija, \$100; Treškai Jonas ir Ona, \$300; Tricou John C. ir Daina E., \$100; Tuminai Česlovas ir Vladas, \$200; Turčinskas Juozas, \$200; Vaičaitis Jonas P., \$600; Vaičiūnienė Kazė, \$300; Vailokačiai Domas ir Antanina, \$325; Vaineikis Juozas, \$2,900; Vakselienė Sofija, \$100; Valantieju dr. John, A., \$200; Valiukoniai Jonas ir Elena, \$200; Vaškėliai Bronius ir Stasė, \$100; Vaškys Vytautas, \$300; Velbasiš Simas, \$400; Velžai Vladas ir Eleonora, \$801; Vembrė Juozas K., \$1,500; Vembrė kun. Mykolas atm. jn.: Vembrė Juozas, \$1,604; Vembrė kun. Stasys J. atm. jn.: Vembrė Juozas, \$1,700; Venckai Jonas ir Bronė, \$400; Vidžiūnai Jonas ir Rūta-Kleva, \$400; Vilinskai Stasys ir Leokadija, \$700; Vilkačiūnai Eugenijus ir Irena, \$220; Vilkaitis Vytautas, \$200; Vitkus Valerijonas, \$610; Ulinskaitė Ona atm. jn.: Ulinskaitė Marija, \$100; Ulinskas Jonas atm. jn.: Ulinskaitė Marija, \$100; Urbanas William P., \$100; Užupiai Juozas ir Viktoras atm. jn.: Keblinkienė Kunigunda, \$100; Wagner Vitas Eric: Motiejūnai Jonas ir Ona, \$100; Yčas-Jokūbas atm. jn.: Čigas Emilija, \$100; Zaleckiai Pranas ir Eugenija atm. jn.: Januškai Antanas ir Aniceta, \$100; Žalnieraitis Kostas K., \$100; Žukauskas Elly, \$100; Žukauskai Vytautas ir Gražina, \$500; Žygai Juozas ir Apolonija atm. jn.: Baltutienė Danutė, \$800.

1 x \$104 Mickus Vytautas J., \$104.

1 x \$110 Angeleikiai Bronius ir Juzė, \$310.

(Bus daugiau)

DETROIT

ATSAUKTAS LILIJOS ŠUKYTĖS KONCERTAS

Miuncheno operos solistei Lilijai Šukytei susirgus, jos koncertas, turėjęs įvykti 1985 m. vasario mėn. 24 d. Detroite, buvo atšauktas ir nukeltas šiam rudenii ar sekančių metų pavasariui. Apie jos susirgimą sužinojome tik ketvirtadienį vakare, todėl per spaudą visuomenę painformuoti negalėjome, tačiau skelbėme per visas 4 lietuviškas parapijas ir per abi radijo valandėles.

Visi, kurie iš anksto pirkote bilietus, grąžinkite juos tam asmeniui iš kurio pirkote ir jums bus grąžinti pinigai.

Visi, kurie šio vajeaus proga įstojo į Lietuvii Fondą ar padidino savo įnašus, bilietus nemokamai gaus sekantį kartą įvyksiančiam Lilijos Šukytės koncertui.

Nuoširdžiai atsiprašome visų už tai, kad šis koncertas neįvyko ir dėkojame visiems tiems, kurie vienu ar kitu būdu prisidėjo ši koncertą ruošiant.

Vytautas Kutkus
Lietuvių Fondo
Tarybos narys ir
įgaliojtinis
Detroite

LB SUSIRINKIMAS

LB-nės Detroito apylinkės metinis susirinkimas yra šaukiamas š. m. kovo mėn. 24 d. 12 val. dienos (sekmadienį), Dievo Apvaizdos lietuvių parapijos Kultūros centro patalpose. Darbotvarkėje — valdybos pranešimai ir naujos valdybos rinkimai. Šiuo metu Detroito apylinkės valdyba sudaro sekantys asmenys: Jonas Urbonas — pirmininkas, Dalia Stonienė — sekretorė, Algis Bražėnas — įždininkas, Nariai įvairiems reikalams: Nijolė Zelwinder, Aušra Klimienė, Juozas Matekūnas, Kęstutis Smalinskas, Danguolė Bielskienė, Valentina Černiauskienė, Sigita Viskantas, Anatolius Viskantas, Vytas Petrulis ir Janina Udrienė — vicepirmininkė.

TAUTODAILĖS PARODA

Buvusios Sibiro tremtinių — Genutės Pupelienės, šiuo metu gyvenančios New Yorke, iš Lietuvos atsivežtų eksponatų, lietuvių menininkų ir skulptūrinių kūrinii paroda ruošiamą š. m. kovo mėn. 24 d. Dievo Apvaizdos lietuvių parapijos Kultūros centro svetainėje.

WANTED

TOOL AND DIE MAKER

Applegate Tool Co., an employer-owned Texas Corp. engaged in the manufacture of mechanical and electro mechanical components, assemblies and products has need of TOOL AND DIE MAKER. Paid holidays & vacation, income protection plan, employees stock ownership plan, EOE. Applegate Tool Co. 309 Industrial Blvd., Austin, Tx. 78745. Or call Bob Schultz at: 512-447-5555.

(9-14)

CHICAGOS LIETUVIAI

Antanas Juodvalkis

SUSIPAŽINOME SU BRAZILIJOS LIETUVIŲ GYVENIMU

PLB švietimo ir auklėjimo komisija, vadovaujama PLB valdybos vicepirm. Birutės Jasaitienės, š. m. vasario 22 d. Jaunimo centro kavinėje, suruošė vakaronę susipažinti su antru didžiausiu lietuvių telkiniu Amerikos žemyne — Brazilijoje.

Vakaronę vedė ir su prelegentu Arvydu Žygu supažindino švietimo komisijos narė Danutė Eidukienė. Doktorantas Arvydas Žygas, vienas iš jauniausiųjų susidomėjęs lietuvių tautosaka, papročiais ir kultūra. Yra lankęsis ok. Lietuvoje, porą vasarų praleidęs Suvalkų trikampyje ir vieną vasarą vadovavęs ateitininkų stovyklai Sao Paulo, Brazilijoje. Stebėjo braziliečių gyvenimą, aplankęs būdingesnes krašto vietas bei didesnius lietuvių telkinius ir visa tai užfiksavęs foto objektive. Šios vakaronės metu keliais žodžiais supažindino su Brazilijos gamta, klimatu, žmonėmis.

Brazilija yra didžiausia Pietų Amerikos valstybė, vartojanči portugalų kalbą, užimanči 8,5 milijono kv. km. žemės plotą, prisišliejusi prie Atlanto vandenyno. Didėsnė lietuvių emigracija į Braziliją ir kitus Pietų Amerikos kraštus vyko tuojau po pirmojo karo 1926-1930 metais. Priskaičiuojama apie 30,000 lietuvių. Brazilijoje pastoviai įsikūrė tik dalis, o kiti dėl ekonominės krizės ir valdžios įvairių suvaržymų, persikėlė į kitus kaimyninius kraštus: Argentina, Urugvajų. Nauja, nežymi (apie 500 šeimų) lietuvių emigracija į Braziliją vyko po 1947 metų, kai dalis lietuvių iš Vokietijos stovyklų ieškojo pastovesnio įsikūrimo. Atvykusiųjų dalis tuojau persikėlė į JAV ir kitus kraštus, o likusieji išsisklaidė po plačiosios Brazilijos miestus ir nepalikę gilesnių pėdsakų. Apie trečdalis lietuvių tebegyvena Sao Paulo ir jo apylinkėse (pažymėtina Villa Zelina), o kiti mažomis grupėmis pasisklaidė po visą berybį kraštą ir su lietuvių organizacijomis nepalaiko ryšio. Jaunimo tarpe nutautėjimas didelis, nors dabar dedamos pastangos lietuvių atgaivinti ir išlaikyti.

Arvydą Žygą prieš keletą metų teko matyti, rodantį skaidres iš Seinų lietuvių gyvenimo ir veiklos. Dabar jis rodė lietuvių gyvenimą iš kito pasaulio poliaus. Šią vakaronę jis pavadino Brazilijos Lietuva. A. Žygo nepailstamas dėmesys išievojus lietuviams yra labai girtinas ir remtinas. Tur būt neturime antro tokio pavyzdžio, kad savo atostogas skirtų lietuvių tautosakai, senovinėms dainoms, pasakoms, tautodailei. Ir šioje vakaronėje be bendrų krašto vaizdų, lietuvių gyvenviečių, bažnyčių, minėjimų, parodė ir pademonstravo iš magnetofoninių juostų senųjų emigrančių pasakojimus, dainas, audinius.

Daugiausiai vaizdų matėme iš Lituanikos stovyklos, įsigytos po antrojo PL Jaunimo kongreso. Čia Brazilijos lietuvių jaunimas ruošia stovyklas, kursus ir susitikimus. Tai vienas iš pavyzdžių rodančių jaunimo kongresų reikšmę.

Nors vakaronė su Brazilijos lietuvių buvo įdomi ir vertinga, bet ateityje reikėtų plačiau papasakoti apie tenykščių lietuvių padėtį, veiklą ir pastangas išlaikyti lietuviybę. Nevengtina ir gyvenamo krašto trumpa istorija, valdžios santvarka, pažiūris į tautinę veiklą ir kitas būdingesnes sąlygas. Nereikėtų ant rą kartą rodyti ir tų pačių skaidrių, o būtina pasakojimą pradėti parodant to krašto žemėlapi su didžiausiais miestais, provincijomis ir t.t. Manau, kad apie Braziliją esame visi girdėję, bet ar daugelis prisimename tikrą vietą ir ją supančius kaimynus? Prisi pažįstu, kad Brazilija su savo Amazonės džiunglėmis ir man yra tikros džiunglės. Reikėjo ir atlaso ir LE atšviežinti žinias ir bent prabėgomis su tuo miegančiu milžinu susipažinti. Nepaprastai įdomus ir savaimingas kraštas.

Mielajam Arvydai Žygui, pažadėjusiam ir šią vasarą ten praleisti, mano prašymas būtų: daugiau žinių ir nuotraukų apie kylantį kraštą ir lietuvių pastangas, nors dalį jaunimo išgelbėti lietuvių iš braziliečių džiunglių. Už suteiktą progą gražiakalbiui Arvydai visų mūsų nuoširdi padėka.

Lietuvių Fondo talkininkai darbo metu iš k.: Antanas Beleška, Petras Žolynas, Pranas Mašimas, Povilas Šimoliūnas, Bronius Šliažas, Apolinaras Bagdonas, Kazys Barzdukas, Dalia Barzdukaitė ir Kazys Pakeltis.

Po nuotaikingo koncerto dalis svečių su soliste R. Žymantaite-Peters. Iš kairės ALT pirm. T. Blinstrubas, kun. dr. J. Prunskis, pianistas G. Schlein, inž. A. Rudis, vysk. V. Brizgys, sol. R. Žymantaitė-Peters, kons. J. Daužvardienė, E. Čekienė, Balso pirm. M. Rudienė, C. Peters ir dr. L. Kriaučeliūnas — ALT S-gos pirmininkas. K. Pocius nuotr.

ŠAUKIAMAS LIETUVIŲ FONDO NARIŲ SUVAZIAVIMAS

Lietuvių Fondo narių visuotinis metinis suvažiavimas šaukiamas š. m. kovo 30 d. Jaunimo centre, Chicagoje. Taryba prašo visus narius šiame suvažiavime dalyvauti. Negalintieji asmeniškai atvykti, prašomi savo įgaliojimą atsiųsti bet kuriam Lietuvių Fondo tarybos, valdybos ar kontrolės komisijos nariui, laiške nurodytais adresais ar įgalioti suvažiavime dalyvaujantį kaimyną.

Lietuvių Fondo valdybos paruoštą apyskaitą, statistinius duomenis, darbotvarkę įgaliojimą ir kitą informacinę medžiagą š. m. vasario 25-26 d., išdininko Kazio Barzduko suorganizuotas talkininkų būrys, sukamšė į vokus, suskirstė į pašto zonas, sudėjo į maišus ir išvežė į paštą. Tai nemažas darbas, nes reikia paruošti 4,000 laiškų. Jei kartais atsitiko, kad kuriam nors voke, per klaidą, nepateko kuris nors informacinis lapas, valdyba iš anksto atsiprašo. Masiniai ruošiant, visad gali atsitikti viena kita klaida. Apie rastą trūkumą, prašome tuojau

jau painformuoti LF valdybą ir klaidą bus atitaisyta.

Adresai tebėra rimta problema, nes po kiekvieno išsiuntimo dalis laiškų grįžta dėl pasikeitusio adreso. Persikėlus kitur gyventi ir keičiant adresus laikraščiams ar kitoms įstaigoms, prašome nepamiršti ir Lietuvių Fondo. LF valdyba nori palaikyti ryšį ir teikti informaciją visiems nariams, o ne kuriai nors daliai. Mirusių narių įpėdiniai prašomi taip pat pranešti apie nario mirtį ir atstovaujančio asmens vardą, pavardę ir adresą. Nepalikime to reikalo nesutvarkyto.

Lietuvių Fondo valdyba talkininkams nuo širdžiai dėkoja, ypač jų organizatoriui Kaziiui Barzdukui. Be jų talkos, masinis laiškų siuntimas užsitęstų keletą dienų, o laiškus išsiųsti reikia bent 30 dienų prieš suvažiavimą, kad laiku pasiektų adresatus.

Taryba tikisi gausaus narių dalyvavimo, nes praėjusieji metai Lietuvių Fondui buvo ypatingi. Gauta rekordinė aukų suma ir sutelktas trijų milijonų dolerių pagrindinis kapitalas.

MARGUČIO KONCERTAS

Lietuvių rengiamuose koncertuose dažniausia girdimi dainininkai: solistai, kvartetai, oktetai ir chorai. Kovo 17 d. Margučio rengiamas koncertas bus skirtingesnio pobūdžio. Išgirsime tris profesionalus instrumentalistus. Programos atlikime dalyvaus smuikininkai Dana Pomerancaitė, jos vyras Yuri Mazurkevich (ukrainietis) ir fleitininkė Asta Šepetytė. Smuikininkai Marzurkevichiai šiuo metu gyvena Urbana, Ill., ir čia dėsto smuiką Illinois universitete. Jie yra koncertavę Kanadoje, Europoje ir Australijoje. Fleitininkė Asta Šepetytė, gimusi ir augusi Detroitė, da-

bar gyvena De Kalb, Ill. 1983 m. ji buvo atžymėta pirmąja premija JAV LB Kultūros tarybos surengtame jaunųjų instrumentalistų konkurse, Clevelande. A. Šepetytė daug koncertuoja, dėsto muziką ir vadovauja La Grange aukštesniosios mokyklos orkestrams. Koncerto programoje numatyti solo kūriniai ir duetai. A. Šepetytė gros fleita ir piccolo.

Margučio rengiamas koncertas bus Jaunimo centre. Pradžią 2 val. p. p. Bilietai iš anksto gaunami Margučio raštinėje ir Vaznelių prekyboje. Visuomenę kviečiama atsilankyti į rengiamą koncertą.

• "Užgavėnės bendrąbuvė ties kreivuoju tiltu" — Balio Sruogos vaizdelio vaidinimas ir Chicago skautų ir skaučių talentų pasirodymas įvyks šį sekmadienį, kovo 10 d. 3 val. p. p. Jaunimo Centre, Chicagoje.

Popietę globoja Chicago skautininkų-skautininkių Ramovė.

Visi kviečiami atsilankyti.

One Thing More...

Discover the spirit of St. Francis with the daughters of Chicago's own Mother Theresa Dudzik.

For more information write to:

Superior General
1220 Main Street
Lemont, IL 60439

OMAHOS LIETUVIAI

LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS ŠVENTĖ OMAHOJE

Vasario 16 minėjimas prasidėjo vasario 17 d., sekmadienį, 10 val. šv. Antano bažnyčioje pamaldomis už Lietuvos laisvės kovotojus. Mišias atlikė ir tos dienos progai pamokslą pasakė klebonas Petras Žarkauskas, Mišių metu įspūdingai giedojo choras Rambynas, vadovaujamas Algimanto Totilo.

Po pietų šv. Antano parapijos salėje įvyko oficialioji minėjimo dalis. Skautams įnešus vėliavas, Irena Šarkaitė - Matz sugiedojo Amerikos himną, jai akompanavo Laimutė Šarkaitė. Šiai progai pritaikyta invokaciją perskaitė kun. Petras Žarkauskas, šios šventės atidarymo žodį tarė Omahos L. T. B. pirmininkė Kristina Jonikaitė - Berch pakviesdama latvių atstovą perduoti sveikinimus mūsų nepriklausomybės šventės progai.

Sekantis garbės svečias Mrs. Lobedz Nebraskos senatorė nuo savęs perdavė širdingiausius sveikinimus. Mūsų nepriklausomybės šventės proga ir perskaitė jos įneštą rezoliuciją ir įrašytą į state Chepter, kad Vasario 16 d. yra oficiali Lietuvos nepriklausomybės šventė Nebraskos valstijoje. Šio minėjimo paskaitai buvo pakviesta J. Povilaitienė. Ilgus metus gyvendama OMAHOJE Povilaitienė ir dalyvaudama daugely organizacijų bei jas remdama finansinei yra įnešusi gražų įnašą Omahos lietuvių kolonijos veikloje. O jos gražiai rašomi straipsniai iš Omahos, džiugina lietuvių.

Išsamiai ir aiškiai paruoštoje paskaitoje pristatė mūsų esančias organizacijas ir jų reikšmę bei funkcijas visuomenėje ir lietuviškoje veikloje.

Meninė programa buvo pradėta gražiai paruoštu šiai šventei pritaikytu eilėraščių, kuri perdavė J. Rū-

kas (Lietuva ant kryžiaus) Omahos liet. šeštadieninės mokyklos mokinių pasirodymas gal daugiausia sukėlė gražaus juoko ir džiaugsmo, kai mūsų kolonijos mažiausias atžalynas taip gražiai ir aiškiai taria lietuviškai eilėraščius ir stebino publiką gražiai dainuojančiomis dainelėmis. Pagarbą jų mokytojams, tėveliams už taip puikiai paruoštus vaikučius šio minėjimo programoje. Eilėraščius deklamavo Petras Jaudidis, Andra Rotella, Stasys Radžiūnas.

Choras Rambynas, vadovaujamas Algimanto Totilo, padainavo keletą dainų. Solo dainavo Irena Šarkaitė (Metz) ir Kristina Jonikaitė (Berch), pianu skambino D. Šalkauskaitė, M. Starkevičiūtė ir Laimutė Šarkaitė.

Pertraukos metu visi buvo pavašinti kavute ir kepsniais. Širdingai aciu poniams už vaišes.

Aukų stalas turėjo keturius sąrašus. Aukas tvarkė J. Drukteinienė ir S. Pangonis. Altui surinkta \$586, Vlikui \$211, LB \$300 ir vietiniams reik. \$193.

Algimantas Antanėlis

TAUTININKŲ METINIS SUSIRINKIMAS

Vasario 10 d. Juozo Agurkio namuose įvyko metinis susirinkimas, kurį atidarė ALT S-gos Omahos skyriaus pirmininkas Jonas Lileikis ir toliau jam pirmininkavo. Sekretoriavo Stasys Pangonis. Pereito susirinkimo protokolą perskaitė St. Pangonis, kuris buvo priimtas be pataisų. Po to buvo perskaitytas revizijos aktas už pereinamųjų metų veiklą. Paaiškėjo, kad apart siunčiamų centro valdybai 50% nario mokesčio, skyrius dar parėmė tautinių šokių grupę "Aušrą", vykstantį į šokių šventę, stambesne auka. Skyriaus valdybos nariai lanko sergančius narius ir įteikia kokią nors dovanėlę atminčiai.

Rochesterio Dainavos skautų ir skaučių vietininkija švenčianti 45 metus. Kairėje skautininkai I. Ilgūnas, G. Skuciene, Dešinėje L. Leliene, A. Oliene ir E. Vidmantas.

St. Ilgūno nuotr.

ROCHESTER

VASARIO 16 MINĖJIMAS

Vasario 13 d. Rochesterio mieste meras Thomas P. Ryan paskelbė proklamaciją, skelbiančią Lietuvii dieną Rochesterijoje. Delegacijai, kaip kamet, vadovavo

Nepamiršta kiekvieną metų piniginiai paremti Vasario 16 gimnaziją Vokietijoje. Pajamos susidaro iš nario mokesčio ir už padėtus banko pinigus nuosimčiai. Valdybos pranešimą padarė jos pirm. J. Lileikis. Valdybos pereinamųjų metų veikla buvo vienbalsiai užgirta.

Valdybą sudaro šie asmenys: pirmininkas Jonas Lileikis, sekretorius Stasys Pangonis ir kasininkas Juozas Agurkis. Buvo perskaityti keletas aplinkraščių gautų iš centro valdybos. Daugiausia yra pageidaujama, kad skyriai verbuotų naujų narių, kiek galint remtų savaitraštį savo organą Dirvą ir turėtų nuolatinį korespondentą skyriuje, visuomet pranešintų spaudai apie skyriaus veiklą.

Priejus prie naujos valdybos rinkimų, susirinkimo buvo paprašyta ta pati valdyba dar vienus metus pasilikti. Trumpai pasitarę valdybos nariai sutiko ir susirinkimas jiems paplojo. Liko tie patys asmenys ir manau, kad ir tose pačiose pareigose. Senai revizijos komisijai atsisakius, buvo išrinkti sekantys trys asmenys: Romas Drukteinis, Vytas Arnauskas ir Jonas Smailys Jr. Buvo išdalinta veltui gauta "Naujoji Viltis" Nr. 17, kad nariai susipažintų ir užsiprenumeruotų. Valdyba prasitarė, kad žiūrės šiais metais ką nors suruošti, kad padarius šiek tiek pajamų. Sėkmės jos sumanymuose. Esam labai dėkingi p. p. Agurkiams už užleidimą visuomet savo patalpų skyriaus susirinkimams. (js)

Inž. V. Volertas, pasakęs pagrindinę kalbą Vasario 16 minėjime Rochesterijoje.

V. Staškevičiaus nuotr.

Alto skyriaus pirm. J. Jurkus.

Vasario 17 d. per vietos amerikiečių radiją WGMC buvo transliuojama lietuvių ir anglų kalbomis programa, kurioje buvo paminėta Vasario 16-tos 67 m. sukaktis. Programą paruošė ir pravedė R. Kiršteinas.

11 val. buvo atnašaujamos šv. Mišios už žuvusius ir gyvus Lietuvos laisvės kovotojus bei Sibiro tremtinius šv. Jurgio lietuvių parapijos bažnyčioje. Organizacijos dalyvavo pamaldose su vėliavomis. Jautrų, prasmingą pamokslą pasakė tėvas J. Vaškys. Pamaldų metu gražiai giedojo vietos LB choras, vad. muz. R. Obalis.

3 val. p. p. parapijos salėje įvyko iškilmingas minėjimas, kurį puikiai pravedė prof. dr. Ant. Klimas, V. Vaitonis ir Al. Beresnevičius įnešė Amerikos ir Lietuvos vėliavas. Tėvas J. Vaškys perskaitė prasmingą invokaciją. Po to buvo sugiedoti himnai, LB choras padainavo nuotaikingas, šventei pritaikintas 3 dainas. Chorui dirigavo muz. R. Obalis, Pianinu akompanavo R. Kiršteinas.

Pagrindinę kalbą pasakė

rašyt., inž. Vytautas Volertas. Prelegentas, metės žvilgsnį į didingos Lietuvos praeitį, jos didvyriškas kovas, rado taipgi tamsių dėmių — tikrų Lietuvos sūnų nusikaltimus prieš lietuvių tautą. Gal didžiausias — tai Jogailos, kuris nužudęs savo dėdę kunigaikštį Kęstutį, Lietuvą prijungė prie daug silpnesnės Lenkijos, ko pasekoje Lietuva prarado nepriklausomybę. "Ir vėliau matome tamsių dėmių", — kalbėjo jis, tai Pilsudskio ir Sniečkaus nusikaltimai prieš mūsų tautą. Ir dabar išeivijoje turime Lietuvai priešiškus žmonių. Dėl kelionių į Lietuvą — tai jos gali būti naudingesnės, negu Maskvos įsteigti kursai Vilniuje. Lietuvos jaunimas gerbia tautines aspiracijas. Disidentai šiuo metu yra atsargūs. Mūsų veiksniai neturėtų eikvoti laiko dėl "pasitarimų", o bendrai veikti prieš sovietų užmačias, kaip OSI.

Rezoliuciją Lietuvos laisvinimo reikalu perskaitė Dainius Draugelis. Po to sekė aukų rinkimas. Buvo surinkta 3,606 dol. Aukos renkamos toliau.

Pabaigoje J. Reginienės tautinių šokių grupė pašoko 3 šokius. Akordeonu grojo R. Kiršteinas. (jj)

PHYSICAL THERAPIST STAFF

Full time position available at our 194 bed facility. Unique opportunity for the Physical Therapist who desires a challenging position in the growth oriented area of geriatric rehabilitation. Position requires an enthusiastic individual who is interested in innovative program development. Join the multi disciplinary team who puts quality patient care at the top of the health care ladder. Applicants must have completed an approved program in physical therapy. State of Ohio physical therapy licensure is required. Experience in acute care setting and/or rehabilitation preferred. New graduates considered. Send resume to Les Goetz, L.P.T.

St. Augustine Manor
7818 Detroit Ave.
Cleveland, Ohio 44102
An equal opp. employer

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

TAUPLYKITE PAŠTU KASOJE!

LIETUVIŲ FEDERALINĖJE KREDITO UNIJOSJE

LAISKAMS

2615 W. 71st St.
Chicago, IL 60629
312-737-2110

1445 So. 50th Ave.
Cicero, IL 60630
312-656-2201

Užpildę atkarpą gražinkite

Vardas, pavardė: _____ and/or _____

Adresas _____

Telefono # _____ Social Security # _____

[] pridėtu čekį \$ _____ sumoje.

Parašas _____

Vasario 16 minėjimas New Yorke

Lietuvos nepriklausomybės šventės pagrindinis iškilmingas minėjimas didžiajame New Yorke vasario 17 dieną buvo pradėtas iškilmingomis pamaldomis Apreiškimo parapijos bažnyčioje, Brooklyne, N. Y., kur šv. mišias koncebravo vyskupas Paulius Baltakis, OFM, parapijos klebonas kun. Jonas Pakalniškis ir kun. Antanas Račkauskas. Pamokslą pasakė vysk. P. Baltakis, OFM. Tikinčiųjų žodį tarė Lietuvos generalinis konsulas Anicetas Simutis. Giedėjo parapijos choras vadovaujamas Viktoro Ralio.

Kalbos vargai

T. Klyga

Pasauly taip paplitusi anglų kalba, daugeliu mokslo įstaigų ir spaudos, taip pat radijo ir TV išstbulinta ir grynai nusijota, o vis tiek iškyla dar balsų dėl įvairių nuklydimų. Ypač įdomus atvejis, kuris visiškai sutampa ir su mūsų kalbon įsibrovusiu netikslumu. Gyva kalba laiko eigoj vis kinta — eina geryn ar prastyn. Gimsta nauji žodžiai arba pakinta senųjų prasmės, gramatinės lytys, tarimas bei rašyba.

Porakart Amerikos spaudoj skaičiau priekaištą dėl netinkamo vartojimo žodžio *girl, girls*. Esą šis žodis nūsako tik mažą arba nesuaugusią jaunuolę, bet dažnai taip pavadinamos ir subrendėlės, net ištėkėjusios ir pulką vaikų turinčios. Tai esą netikslu, klaidinga.

Ir mūsų kalboj tas pat. Suaugusią moterį, lyg norėdami meiliau išsireikšti, kai kas pavadina *mergaite*. Pvz. skaitau apysakoj sakinį: Romas turėjo mergaitę, kuri gyveno priemiesty su savo senele. Ją savaitgaliais vis aplankydavo... Čia neaišku: ar tai Romo dukrelė ar jo mylimoji? Tikrai būtų geriau laikytis tikslų sąvokų, tuomet kalba būna aiškesnė ir tobulesnė.

Gaila, kad *merga*, geras žodis, neatgavo savo prasmės, kurią ilgos baudžios ir vergystė svetimiems degradavo. Per šimtmečius lietuvė, t. y. *merga*, buvo tik paniekinta purvabridė juodadarbė, o turtingesnės ir aukštakilmės jau lenkiškai puikinosi: *panelė*! Paprastų artojų luomui ta "panelė" buvo nemėgiama, nes tai — išlepėlė baltarankė, bijanti darbo, į valstietes žiūrinti iš aukšto, lyg į žemesnę žmonių rūšį. Taip *merga* ir liko paniekta. Betgi subrendėlės dabar vadinam bent *merginom* (greta *vaikinų*), o *mergaitė* telieka vaikiškam amžiui.

EMILIJA ČEKIENĖ

Iškilmingas minėjimas akademija įvyko 3 val. p. p. Kultūros židinyje. Atidarymo žodį tarė New Yorko ALTo pirm. Vaclovas Steponis.

Lietuvos generalinis konsulas A. Simutis jautriu žodžiu pasveikino susirinkusius:

"Vasario 16-sios šventė mums yra lyg viską gydančią stebuklingą balzamą, kuris padeda atsinaujinti dvasioje ir iš naujo apžvelgti garbingą Lietuvos praeitį ir prisiminti vėliau ištikusias nelaimes, nuvedusias į laisvės netekimą ir šių dienų kovą dėl išsilaisvinimo.

Nepriklausomybės šventė savo esme yra džiaugsmo šventė. Deja, mūsų džiaugsmą temdo jau kelis dešimtmečius besitęsianti okupacija. Lyg tai to būtų negana, lyg tai okupacijos našta nebūtų pakankamai sunki pavergtiesiems Tėvynėje ir po pasaulį išblaškytiems jos vaikams, okupanto saugumo organams per kažkeno tai neapsižiūrėjimą, ar padėties nesupratimą, leidžiama terorizuoti laisvose šalyse atsidūrusius jų priešus lyg tai patys okupantai būtų kovotojai už žmoniškumą.

Prieš porą savaičių JAV-bių valstybės sekretorius Shultz pasikalbėjime su Senato Užsienio Reikalų Komiteto nariais išsireiškė, kad istorija yra laisvės puoselė, kad civilizacijos bujoja kai jos savimi pasitiki ir kad jos smunka kai tą pasitikėjimą praranda. Tai yra šventa tiesa, kurią labai gerai supranta ir prezidento Reagano teisingai pavadintos viso pikto imperijos valdovai, kurie nesigaili jokių pastangų tą pasitikėjimą savimi sugriauti. Terorizavimas tų, kurie kovoja prieš sovietinį komunizmą, kurie tiki į laisvę, tiki į demokratinės civilizacijos bujimą ir yra viena iš priemonių tam pasitikėjimui griauti.

Mūsų laisvės perspektyvos tampa aiškios su Vakarų pasaulio laisve. Tai štai kodėl mes susirūpinę jaudinamės kai matome be-reikalingai nuolaidžiauojant ir pataikauojant viso pikto imperijai, kurios pagrindinis tikslas yra laisvės sunaikinimas visam pasaulyje per tariamąją proletariato revoliuciją.

Benuolaidžiauojant visa Rytų Europa su Baltijos valstybėmis buvo perleista Sovietų įtakos sferai pasitikint gautu pasižadėjimu, kad tų kraštų gyventojams bus leista laisvai apsispręsti už santvarką demokratišku būdu. Vakarų demokra-

tijos buvo apgautos — tų kraštų gyventojai tos progos niekada negavo, kaip jos negavo Kubos ir Nikaraguvos gyventojai.

Mes tikime ir neabejojame, kad tiems nuolaidžiuojantiems anksčiau ar vėliau turės ateiti galas ir jis tikrai ateis.

Studijuojantys žmonijos evoliuciją jau senai pastebėjo, kad pasaulis eina mažųjų tautų išsilaisvinimo kryptimi. Tam geriausias įrodymas yra Jungt. Tautų Organizacija. Įsikuriant 1945 metais jai priklausė tik 51 valstybė, o šiandien — 159. Dauguma jų susikūrė per tuos 40 metų išsilaisvindamos iš kolonijinių imperijų. Daugelis jų yra mažesnės už Lietuvą teritorijos arba ir gyventojų skaičiumi. Deja, sovietinė imperija iki šiol nė vienai pavergtai tautai nėra grąžinusi laisvės.

Anksčiau ar vėliau tautų laisvėjimo evoliucija palies ir sovietinę imperiją. Lietuva bus tarpe pirmųjų, kurios išsivaduos iš tos viso pikto imperijos okupacijos. Ir šiandien Lietuva tebėra gyva tarptautinėje arenoje kaip nepriklausoma valstybė. Jei demokratinis pasaulis ir mes neprarasime pasitikėjimo savimi, neleisime laisvės priešams to pasitikėjimo sugriauti, išsilaisvini-

mas tikrai ateis — aušra visada ateina net ir po tamsiausios nakties."

Buvo įteiktos New Yorko valstijos gubernatoriaus Mario Cuomo ir New Yorko miesto burmistro Ed Koch proklamacijos. Dalyvavo ir kasmet čia lietuvius palaikantieji miesto atstovai Walter Ward, Knorr ir Schmidt.

Minėjime dalyvavo iš sovietų kariuomenės Afganistane pabėgęs lietuvis Eiva ir trys afganai laisvės kovotojai organizuodami laisvės kraštuose pagalbą savo tautai.

Dr. Leonas Kriaučiūnas pasakė pagrindinę kruopščiai paruoštą kalbą. Jis nušvietė mūsų tautos laimingą gyvenimo pradžią atgavus nepriklausomybę, per tą trumpą 22 metų laisvės laikotarpį pasiektus laimėjimus, vėliau nuo klaidingų kaimynų Sovietų Rusijos prasidėjusias mūsų krašte gyvenimo sutemas ir mūsų tautą ištikusią skaudžiausią nelaimę istorijos bėgyje, komunistinį terorą.

Dabar, sakė jis, visa žmonija jau gerai žino, koki barbariškumą, vergiją, prarūti ištisoms tautoms neša Rusijos komunizmas ir kaip brangiai tos tautos turi mokėti už parodytą troškimą nors mažiausios laisvės kibirkštėles. Mes, minėdami Vasario 16 dieną peržvelgiame savo siekimus kovoje už Lietuvos laisvę. Kalbėtojas priminė ir dabar-

tines mūsų nuotaikas bei klaidas lietuvių darbuose ypač stoka vienybės. Kalbėjo gyvai, energingai ir ilgai nušviesdamas visą Lietuvos praeities gyvenimą iki šių dienų nevengdamas prisiminti ir padarytų klaidų.

Meninę programą atliko solistė Guoda Puzinauskaitė iš Washingtono. Malonios laikysena scenoje žavėjo klausytojus pirmą kartą New Yorke.

Ir linksma mniėjimo pabaigą suteikė tautinių šokių ansamblis Tryptinis, vadovaujamas Jadvygos Matulaitienės. Programai vadovavo jau visiems gerai pažįstama Eglė Žilionytė. Žmonių buvo virš 400. Aukų gauta 3,500 dol.

Nepriklausomybės šventę minėjo vasario 15 d. Lietuvos Vyčių organizacija Maspeth, N. Y., vadovaujama Jono Adomėno. Plačiai paminėjo "Lietuvos Atsiminimų" radijo valanda vadovaujama dr. Jokūbo Stuko. Lietuviška muzika buvo duodama per New York Times radijo stotį jau 10 metų, vadovaujama dr. Jono Lenkaitio.

Taip pat vasario 15 dienos The Star — Ledger laikraštyje buvo atspausdintas ilgas dr. Jokūbo Stuko parašytas straipsnis: "Baltic nations held captive".

Senior Physical Therapist

450 bed general hospital with a dynamic 32 bed rehabilitation unit has an immediate opening for a Sr P.T. with minimum of 3 years experience and NY State license. Qualified applicants call:

718-615-5030

or send resume to:
Toby Degan,
Administrator-Personnel
Room 303-
Hammett Pavilion
Coney Island

Medical Group, P.C.
At Coney Island Hospital
2601 Ocean Parkway
Brooklyn, New York 11235

Equal Opportunity Employer M/F

CIVIL ENGINEERS

Graduate civil engineers, permanent position with consulting firm specializing in municipal & private work. 3 to 5 years experience in design of underground utilities, paving, subdivisions and sight development plans. Excellent benefit program.

Resume to:
ORCHARD, HILTZ & McCLIMENT, INC.
34935 SCHOOLCRAFT
LIVONIA, MICH. 48150

An Equal Opportunity Employer (7-9)

RN'S

SUPERVISOR

3-11

Are you interested in developing the PRIMARY SUPERVISOR ROLE?

Keswick is a nursing home which prides itself on delivery of quality nursing care for the elderly & disabled patient.

Located in Northeast Baltimore City WE. Look for some one interested in primary nursing as a delivery mode of care, implementing creative scheduling practices and coordinating staff development activities. Call Mr. JAMES J. SCHAP, PERSONNEL DIRECTOR 301-235-8860 for interview and tour of our facilities. M-F. EOE (2-9)

INTERNATIONAL

SOL. ALGIO GRIGO VADOVAUJAMOS KELIONIŲ AGENTŪROS

G. T. INTERNATIONAL, INC.

1985 METŲ KELIONĖS Į LIETUVĄ:

KELIONĖS Nr. 1 BALANDŽIO 12.D. IKI BALANDŽIO 27 D

11 dienų VILNIUS, 3 dienos Helsinkis
Iš New Yorko \$1,481.00
Iš Montrealio \$1,850.00 Kanadiškais

KELIONĖS Nr. 2 LIEPOS 15 D. IKI LIEPOS 31 D.

11 dienų VILNIUS, 1 diena Leningradas, 2 dienos Helsinkis
Iš New Yorko \$1,788.00
Iš Montrealio \$2,225.00 Kanadiškais

KELIONĖS Nr. 3 RUGSĖJO 1 D. IKI RUGSĖJO 18 D.

11 dienų VILNIUS, 1 diena Leningradas, 3 dienos Helsinkis
Iš New Yorko \$1,669.00

KELIONĖS Nr. 4 GRUODŽIO 20 D. IKI SAUSIO 4 D.

11 dienų VILNIUS, 3 dienos Helsinkis
Iš New Yorko \$1,467.00
Iš Montrealio \$1,835.00 Kanadiškais

(Miegiant dviem kambaryje), įskaitant visas susisiekimo išlaidas, viešbučius (Presidentti Hotel — Helsinkyje), maistą, operos, teatro, arba baleto bilietus, įvairias ekskursijas ir daug kitų priedų Kelionės Nr. 2 DAINŲ ŠVENTĖ, Kelionės Nr. 4 GRANDIJOZINIS NAUJŲ METŲ SUTIKIMO BALIUS.

Tarpininkaujame nuperkant automobilius, kooperatinius butus, bei sutvarkant dokumentus iškviatimams. Tolimesnė informacijom ir visais kelionių reikalais prašom kreiptis į:

G. T. INTERNATIONAL, INC.

P. O. BOX 29163

CHICAGO, ILLINOIS 60629

Telefonai: (312) 471-1700 arba 471-1702

Skrendame erdviais FINNAIR lėktuvais

AUSTRALIJOS LIETUVIAI

Antanas Laukaitis

LIETUVISKAS KRYŽIUS DYKUMOJE

Važiuojant iš Adelaidės į Perth'ą, reikia pravažiuoti netrumpą kelią per Australijos dykumas. Maždaug pusiaukelyje, viena iš tokių dykumų, vadinasi Nullarbor, kur yra Euclos miestelis. Maždaug prieš 100 metų čia buvo pastatyta telegrafo stotis ir gyveno apie 70 žmonių. Čia buvo 4-rios gatvės ir jau baigiamos užpustyti senosios kapinės, tiltas į jūrą ir prieplauka. Ši stotis uždaryta 1927 metais, tuo pačiu mirė ir visas miestelis.

Tačiau prieš 20-tį metų, panevėžietis Gediminas Patupis, važinėdamas savo sunkvežimiu ir pristatydamas prekes Adelaidei ir Perthui, pastebėjo, kad senoji Eucla yra lyg gražioji oazė dykumoje ir šią vietą galima padaryti labai komercinei naudinga. 1967 metais, gavęs Vak. Australijos vyriausybės leidimą, jis ir jo didžioji pagalbininkė — žmona Pajauta, pradėjo šios vietovės ir miestelio atkūrimą. Jis čia pastatė du motelius, du restoranus, "karavanų pastatymo" parką, benzino stotį, elektros jėgainę, kuri srovę duoda visiems šio miestelio pastatams ir telefono transmisijos bokštui. Čia yra vandens nuderuskinimo stotis, gėlo vandens pumpavimo stotis, žvejų sugautų žuvų specialūs šaldytuvai, policijos stotis ir kt., kaip ambulatorija, specialus punktas prieš į vakarus skrendančius špokus, kurie čia yra paskelbti kenksmingais, mokykla, muziejus ir dar daugiau smulkesnių įstaigų ir pastatų. Visa tai, išskyrus, Vak. Australijos valdžios pastatus, priklauso Gediminui ir Pajautai Patupiams.

1969 metais, paminėdamas šios vietovės atkūrimą,

G. Patupis pastatė didelį 8-nių metrų aukščio kryžių, kurio papėdėje, specialioje lentoje, papuoštoje Gedimino stulpais, yra specialus įrašas. Naktį kryžius yra apšviestas stipriais prožektoriais ir atrodo labai įspūdingai. Jis sutraukia daug pravažiuojančių turistų. Šį kryžių pašventino ir pirmąsias šioje vietovėje lietuviškas pamaldas atlaidė kun. dr. A. Savickas. Būdamas pokarinis Augsburgio stovyklos gyventojas, Gediminas, pagal turėtas Augsburgio kryžiaus nuotraukas, šį kryžių padarė lietuvišku, pritvirtindamas specialiai padarytus lietuviškus ornamentus, kurie, kartu su Gedimino stulpais, pasako kad ši pionieriška ir taip darbšti Pajautos ir Gedimino Patupių šeima ir šioje Australijos dykumoje įkūrė ir pastatė didžiulę lietuvišką oazę, apie kurią labai gerai žino Australijos valdžios įstaigos, pravažiuojantieji turistai ir, žinoma, mes lietuviai tik galime didžiuotis ir palinkėt daug ateities laimės ir sėkmės lietuviškai Patupių šeimai.

LIETUVIŠKA KOPLYTĖLĖ

Kai pradėjau rašyti apie kryžius, tai negalima nepaminti ir kito, jau sydnėjiskio, prieš šventes pašventinto, kryžiaus-koplytėlės. Susirinkus į puikią Jutos ir Viktoro Šlitterių rezidenciją, šimtinė draugų ir kvietinių australų svečių, dalyvavo prel. P. Butkaus pašventinimo iškilmėse. Graži koplytėlė, padaryta mūsų jau žinomo medžio darbų menininko E. Lašaičio, yra pastatyta prieš puikius Šlitterių namus, kuri kiekvienam byloja, kad čia gyvena lietuviška šeima. Viktoras Šlitteris yra gerai įsikūręs biznierių, turintis savo metalo išdirbinių fab-

Lietuviškas kryžius Australijos dykumoje.

riką. Jaunystėje jis buvo geras futbolininkas, ilgus metus Sydnėjaus lietuviškos radijo valandėlės vedėjas, skautas ir nuolatinis stovyklų maisto aprūpintojas ir virėjas, lygiai taip pat jis yra sporto klubo "Kovo" garbės narys. Žmona Juta yra savaitgalio mokyklos mokytoja, mokinti vaikus lietuviškų dainų ir vadovaujanti vaikų lietuviškiems pasirodymams. Jų vaikai yra įsijungę į lietuvišką, sportinį ir skautišką gyvenimą ir aktyviai kaip ir tėvai, visur dalyvauja. Viktoras dalyvauja ir politiniame australų gyvenime ir jo namuose labai dažnai lankosi australų politiniai žmonės, kurie labai gerai žino ir mato jo lietuviškumą. Geros sėkmės ir šiems mūsų iškiliesiems lietuviams.

POEZIJA ANGLŲ KALBA

Buvusio Australijos L. B. Krašto valdybos pirmininko prof. A. Kabailos dukra Milda Dulhanty, išleido savo pirmąją poezijos knygą anglų kalba. Šioje knygoje yra atspausdinta 77 eilėraščių. Dalis jų jau buvo pasirodę Sydney Morning Herald dienraštyje ir Central Coast poezijos draugijos, kurios sąjungai ji priklauso, žurnale. Poezija yra daugumoje moderniška.

STASIO SANTVARO AŠTUNTOJI LYRIKOS KNYGA BUVIMO PĖDSAKAI

Kietaus viršeliais su aplanku dail. V. K. Jonyno ir autoriaus portretu, 168 psl. Išleido Vilties leidykla Clevelande. Kaina 8 dol.

— I Š K I R P T I —

Siunčiu 8 dol. ir prašau atsiųsti Stasio Santvaro aštuntąją lyrikos knygą BUVIMO PĖDSAKAI. (Vilties draugijos nariams kaina 6 dol.).

Persiuntimo išlaidoms pridėti 1 dol.

DIRVA
P. O. Box 03206
Cleveland, Ohio 44103

Pavardė ir vardas

Adresas

Šlitterių sodyboje koplytėlės pašventinimas. Iš kairės: prel. P. Butkus, D. Šlitterytė, Juta ir Viktoras Šlitteriai.

AMBER STUDIOS, Inc.

**Didelis pasirinkimas dovanoms
įvairių meno darbų.**

Galerija atidaryta kiekvieną dieną, išskyrus trečiadienius

**505 East 185 Street,
CLEVELAND, Ohio 44119**

Tel. (216) 531-3500

Šv. Kazimiero parapijos choras Vasario 16-tos minėjime pasiruošęs išpildyti programą. Dešinėje choro vadovas Vyt. Rastonis.

BROCKTON

VASARIO 16 MINEJIMAS

Brocktono lietuviai 67-jai Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo sukakčiai paminėti, sudarė šventės ruošimo komitetą iš veikiančių lietuvių organizacijų. Komitetui pirmininkauti sutiko Povilas Jančiauskas. Vasario 16-tos šventė buvo minima kelių dienų bėgyje skirtingomis apraiškomis.

Vasario 5 d. miesto meras Carl D. Pitro pasirašė proklamaciją skelbiančią Vasario 16-ąją Lietuvos dieną. Pasirašyme dalyvavo organizacijų atstovai moterys tautiniais drabužiais pasipuošusios.

Vasario 10 d. šv. Kazimiero lietuvių parapijos bažnyčioje 10 val. už Lietuvą Mišios ir po pamaldų parapijiečiai automobiliais lydėjo Lietuvos vėliavą į miesto centrą pavadintą Mindaugo aikšte. Lietuvos ir Amerikos himnus giedant Lietuvos trispalvė su Amerikos žvaigždėtąja iškilo ant aukšto stulpo saulės spinduliuose laisvai plevėsuojant, skelbti praeiviui apie Lietuvą ir jos šventę. Vėliavos iškėlimo apeigose lietuvių dalyvių širdis džiaugsmu šildė, stiprino

ryžtą dirbti ir aukotis dėl Lietuvos laisvės.

Vasario 15 d. Frank Wallen (Valungevičius) su žmona suruošė vaišes savo įstaiigos tarnautojams su miesto aukštaisiais pareigūnais ir kviestais lietuviams svečiais, paminėti Vasario 16-tos Lietuvos atkūrimo sukaktį. Svečius vaišino lietuviškai paruoštomis vaišėmis, kurias paruošė lietuvių moterys vadovaujant O. Gureckienei. Vaišių palaiminimo maldą sukalbėjo kun. A. Abračiūnas. Dėka Prano ir jo žmonos lietuviško nuoširdumo ir meilės Lietuvai, (Pr. Wallen yra 3-čios kartos čia gimęs lietuvis). Tėvynės meilė išeivijos lietuviams neužgesa nė gyvenimo audrose.

Vasario 16 d. Laisvės Varpo radijo valandos vedė paruoštą turiningą programą apie Lietuvos praeitį ir dabartinę okupaciją Brocktono radijas perdavė Amerikos visuomeninei anglų kalba po pagrindinių pasaulinių žinių, kuomet daugiau būna klausytojų.

Vasario 17 d. — Pagrindinis Vasario 16-sios minėjimas Brocktone, įvyko 10 val. šv. Kazimiero bažnyčioje, su vėliavomis dalyvavo Martyno Jankaus šauliai uniformuoti ir Katal. Moterų S-gos 15 kp. moterys

tautiniais drabužiais pasipuošusios atlydėjo savo vėliavą, klebono kun. Petro Šakalio pamaldus Mišių atnašavimas ir turiningas šventės mintimis pamokslas visus kėlė į aukštybes.

3 val. p. p. parapijos salėje įvyko šventės minėjimas-akademija, aukų laisvinimo reikalams sunešimas, meninė programa ir vaišės.

Minėjimą pradėjo komiteto pirm. P. Jančiauskas. Sunešus vėliavas, Amerikos ir Lietuvos himnai, kleb. kun. P. Šakalio invokacija. Tylos minute pagerbti kovose žuvę laisvės gynėjai. Tolimesnę minėjimo programą vedė Birutė Banaitienė, Nepriklausomybės paskelbimo aktą skaitė gražia lietuvių kalba jaunuolis Vyt. P. Sužiedėlis. Miesto tarybos nariai lietuvių sveikino: Francis Gauss ir George Cataldo. Jiedu linkėjo greito Lietuvai laisvės atgavimo ir k. malonių.

Pagrindinę šventės minėjimo kalbą pasakė JAV LB Visuomeninių Reikalų Tarybos pirm. Jonas Urbonas iš Detroito. Svečio turinimą, pozityvių minčių kalbą auditorija audringais plojimais palydėjo.

Paruoštas rezoliucijas JAV prezidentui, kongresmanams, senatoriams ir šio krašto valdžios įtakingiems asmenims skaitė Aras P. Sužiedėlis. Auditorija jas vienbalsiai priėmė.

Pertraukos metu buvo renkamos aukos Lietuvos laisvinimo reikalams. Aukų brocktoniškiai šiemet sunešė daugiau už praėjusius metus; nors į minėjimą atvyko mažiau, nes tą patį dieną Vasario 16-os minėjimai buvo Bostone ir Cape Code.

Scenoj išsirykiavo Brocktono lietuvių mišrus choras. Moterys tautiniais drabužiais — žavios, vyrai šaunūs. Choro vadovas Vytautas Rastonis, akomp. M. Blaževičiūtė-Crowley, gražiai išpildė: Maldą už Tėvynę — J. Gaidelio; Lietuviais esame mes gimę —

St. Šimkaus; Oi, toli, toli — St. Gailevičiaus; Verkia mergelė — J. Starkos; Anoj pusėj Nemunėlio; Apsaugok Aukščiausias — Č. Sasnauskas; Tu šermukšnėli — K. V. Banaičio ir užbaigai — Marija, Marija. Klausytojai audringai sustoję dėkojo, plojo chorui ir vadovams.

P. Jančiauskas visiems padėkojęs, pakvietė prie vaišių.

Vasario 24 d. po lietuviškų pamaldų šv. Kazimiero bažnyčioje visi pamaldose dalyvavę, vyko į Mindaugo aikštę Lietuvos vėliavos nuleidimui.

Lietuvos išeivija ištesės likimo užduotąsias pareigas; kalbėti pasauliui ir reikšti protesto balsą pavergtųjų vardu.

Padėka išeivijoj Vasario 16-sios ir kitų tautinių švenčių rengėjams. Šventės praeina susikaupimo ir ryžto ženkle. Tegul nenutilsta lietuvių balsas, tegul nepa-

sitraukia nė vienas laisvojo pasaulio lieuvis iš teisingumo reikalavimų fronto, kol Lietuva neatgaus nepriklausomybės.

E. Ribokienė

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

OPPORTUNITY

Licensed Physical Therapist for Director of Physical Therapy Dept. Inpatient, out-patient, home health services. Top salary, hospitalizations, retirement. Apply or call R. Snader at Riverside Manor Nursing & Rehabilitation Center, 1100 E. State Rd., Newcomerstown, Ohio 43832, 614-498-5165, between 9 am-4pm. (10-16)

Engineer

MECHANICAL
ENGINEERS

A prominent international plastic manufacturing corporation is currently undergoing an unprecedented rapid growth. Required is a degreed hands-on mechanical engineer with a minimum of 5 years production experience. Experience with film extrusion processes is a plus. For immediate consideration send resume to Kama Corp., P.O. Box 920, Hazleton, PA 18201, Attn: Personnel Dept. equal opportunity employer m/f

MAINTENANCE MECHANICS

One of the fastest growing plastic firms in US has immediate openings for experienced maintenance mechanics. 5 plus years experience in all phases of maintenance required - welding, mechanics, & hydraulics.

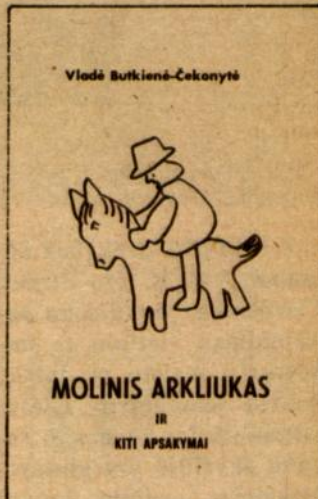
Great career opportunities. Salary commensurate with experience & ability. All positions require overtime. Non smokers only.

Apply direct or send resume to:

POLY AMERICA

2000 W. MARSHALL
GRAND PRAIRIE, TEXAS 75051
Equal Opportunity Employer m/f

(7-14)

Vilties leidykla išleido dvi naujas knygas:

Vyt. Alanto. GELMIŲ BALSAI. Dirvos konkurse premijuotos novelės. 234 psl. Kietais viršeliais. Aplanakas dail. Danguolės Šeputaitės-Jurgutienės. Kaina 10 dol. (Vilties draugijos nariams 7.50 dol.).

Vladės Butkienės-Čekonytės. MOLINIS ARKLIUKAS ir kiti apsakymai. 212 psl. Kietais viršeliais. Aplanakas ir iliustracijos V. Butkienės-Čekonytės. Kaina 8 dol. (Vilties draugijos nariams 6 dol.).

— A T K I R P T I —

DIRVA

P. O. Box 03206

Cleveland, Ohio 44103

Siunčiu dol. ir prašau man išsiųsti:

☐ V. Alanto Gelmių balsai.

☐ V. Butkienės Molinis arkliukas.

Persiuntimo išlaidoms padengti pridedu 1 dol.

Pavardė ir vardas

Adresas

Dalis svečių Vasario 16-tos minėjime Brocktone. Iš kairės: Fr. Wallen — Brocktono Vandens ir kanalizacijos įstaigos viršininkas, Miesto Tarybos nariai: Fr. Gauss ir G. Cataldo su žmona; šventės rengimo pirm. P. Jančiauskas ir pranešėja — Birutė Banaitienė.

Vasario 16 minėjime Clevelande gražiai pasirodęs choras "Uzdainuokim", vadovaujamas Algirdo Bielskaus. Prieky sėdi: pianistė Christine Fessenmeyer, choro vadovas Algirdas Bielskus ir kanklininkė solistė Mirga Bankaitytė. Stovi iš kairės: programos vedėja Vilija Nasvytė, choristai Vytas Čyvas, Paulius Nasvytis, Rytas Urbaitis, Gytis Motiejūnas, Jonas Muliolis, Paulius Žiedonis, Edmundas Kijauskas, Darius Motiejūnas ir Marius Tatarūnas — chormeisteris. J. Velykio nuotr.

Dr. Rimas Petrauskas, iš Toronto, pasakęs pagrindinę kalbą Vasario 16 minėjime Clevelande. Šalia stovi programos vedėja I. Bublienė. J. Velykio nuotr.

• **PATRIA** prekybos namuose, 794 E. 185 Street, Clevelande, yra didelis pasirinkimas vietinių ir importuotų maisto produktų, įvairių skanumynų, lietuviškos juodos duonos, o dovanų skyriuje yra gintaro, plokštelių, audinių, knygų ir lietuviškų sveikinimo kortelių. Prašome atsilankyti. Telefonas 531-6720.

OWNER/OPERATORS

WE NEED POWER UNITS -- COMPANY OWNED TRAILERS. MUST MEET DOT & OUR OWN DRIVER QUALIFICATIONS. GUARANTEED 80 C. PER MILE LOADED & EMTY MILES.

VAN OR MACHINERY DIVISION
HUSBAND & WIFE TEAM
WELCOME

CALL COLLECT
201-896-1616

FREDERICK TRANSPORT
LYNDHURST, N. J. 07071
(10-16)

TAUPA

VIENTELIS LIETUVIŲ
KREDITO KOOPERATYVAS
OHIO VALSTIJOJE.

18022 Neff Road, Cleveland, Ohio 44119

BŪSTINĖ: Dievo Motinos parapijos patalpose.
SKYRIAI: adv. A. Širvaičio įstaigos patalpose,
(Lietuvių Namai) ir Šv. Jurgio parapijoje.

Tel.: 692-3253, 531-8687, 442-90-91.

PATARNAVIMAI

MOKAME UŽ

Reg. indėliai 6%
(\$100 ar daugiau)
'Super-Share' 9%
(\$2,500 ar daugiau)

SKOLINAME

Asmeninės paskolos
Automobiliams
Namų pagerinimui
Nuošimčiai mažesni
Sąlygos geresnės.

Smulkesnės informacijos teikiamos TAUPOS raštinėje. Visos santaupos apdraustos su National Deposit Guarantee Corporation.

TAUPOS DARBO VALANDOS

Treč. ir šeštadieniais nuo 10 iki 1 val. p. p.
adv. A. Širvaičio įstaigos patalpose.

Sekmadeniais nuo 11 iki 1 val. p. p.

Dievo Motinos ir Šv. Jurgio parapijose.

TAUPYKITE IR SKOLINKITES TIKTAI TAUPOJE

WANTED

Licensed real estate person. High commission paid.

George Knaus
Realtor
481-9300

(9-11)

• **PERKANT IR PAR-
DUODANT NAMUS** prašome kreiptis į **ČIPKUS REALTY**, 31715 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

MATAS & TURNER REALTY

501 EAST 185 ST., EUCLID, OHIO 44119

486-2530

RITA MATAS — Broker — G.R.I. — C.R.A.
(CERTIFIED RESIDENTIAL APPRAISER)

ASSOCIATES

ROMA MAJOROVAS

ALGIS MATAS

DALIA SIRVAITIS

PETRAS MATAS

CAROL BAGGOTT

PATRICIA SAJOVEC

JONAS DUNDURAS

HOWARD TURNER — Attorney

Adv. VYTAS MATAS — teisinis patarėjas

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

Della E., William J. Sr.,

William J. Jakubs Jr. ir

Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street, Cleveland, Ohio 44119

Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama
teikianti jaukią atmosferą liūdesio
valandoje. Didelė aikštė automobi-
liams pastatyti.

Superior Savings ASSOCIATION

**MOKAME AUKŠČIAUSIUS NUOŠIMČIUS UŽ
SANTAUPŲ INDĖLIUS**

Kiekviena santaupų sąskaita apdrausta iki

\$ 100,000.00

PASKOLOS TEIKIAMOS:

- namams pirkti,
- rezidenciniams ir komerciniams pastatams statyti,
- namų remontams,
- kvalifikuotų studentų mokslui

Smulkesnių informacijų dėl taupomųjų indėlių
ir paskolų sąlygų teiraukitės

Superior Savings

Pagrindinis skyrius

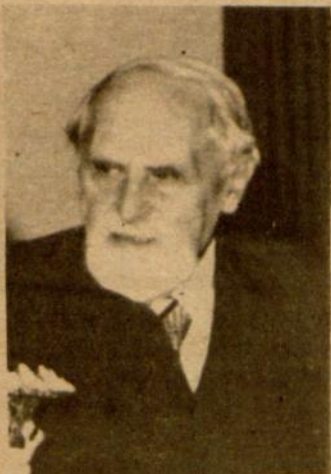
798 East 185th Street, Cleveland, Ohio

Telefonas: 481-3008

DARBO VALANDOS: Kasdien nuo 9:00 iki 4:00,
penktadieniais 9:00 iki 6:00;
šeštadieniais 9:00 iki 2:30.

CLEVELANDE ir apylinkėse

• Antanas ir Veronika Garmai, buvę clevelandiečiai, dabar gyvena Floridoje, atnaujindami prenumeratą, pridėjo auką 18 dol. ir atsiuntė Veronikos dekoruotą jūrų kriauklėmis vazą, kuri bus paskirta Dirvos prenumeratorių laimėjimui. Ačiū.

DIRVOS RĖMEJAI

Atnaujindami prenumeratą ir kitomis progomis Dirvai paremti aukojo:

J. Činkus, Downers Grove	8.00
P. Pečenkis, Elizabeth	13.00
V. Vitkus, Rochester	8.00
G. Venk, Toledo	6.00
J. Klausas, Philadelphia	3.00
J. Velykis, Cleveland	20.00
J. Paškus, Pompano Beach	3.00
B. Rukša, Toronto	10.00
A. Šimkus, Los Angeles	30.00
G. Gaigirdas, Chicago	8.00
J. Vilutis, Chicago	13.00
A. Miselis, Chicago	8.00
V. Požela, Omaha	3.00
S. Vaškys, St. Petersburg	7.00
I. Malakauskas, Watertown	3.00
I. Orłows, Cleveland	6.00
J. Petronis, Los Angeles	8.00
B. Steikūnas, Chicago	3.00
A. Garmus, Juno Isles	18.00
K. Laikūnas, Chicago	4.00
G. Gaška, Cincinnati	1.00
J. Žemaitis, Chicago	33.00
J. Pečiūrienė, Ann Arbor	3.00
J. Drasutis, Pittsburgh	3.00
L. Jankauskienė, St. Petersburg	3.00
M. Gureckas, Waterbury	25.00
E. Švažienė, Downers Grove	13.00
9. Giedraitis, Santa Monica	3.00
S. Nėdas, Chicago	10.00
A. Rimydis, Woodhaven	3.00
S. Kasnickas, Harbert	10.00
J. Bevins, Sarasota	3.00
C. Vilčinskas, Blue Jay	5.00
A. Zaparackas, Royal Oak	3.00

• Provizorius Kazimieras Mažonas, sulaukęs 99 metų amžiaus, mirė š. m. kovo 3 d. Parmos ligoninėje.

Velionis Nepriklausomoje Lietuvoje Klaipėdoje turėjo Baltosios Gulbės vaisingę ir kaip buriuotojas su nuosava jachta atliko keletą ilgesnių kelionių.

Amerikoje gyvendamas, savo įdomiais straipsniais turtino Dirvos puslapius.

Velionies sūnui ir artimiesiems Dirva reiškia užuojautą.

MENO PARODA

Dailininkų Danguolės Stončiūtės-Kuolienės ir Reginos Petrutienės grafikos ir medžio dirbinių paroda atidaroma Clevelando lietuvių namuose šį šeštadienį, kovo 9 d. 7:30 val. vak. Sekmadienį paroda bus atidaryta nuo 11:00 iki 3:00 val. p. p.

Paroda rengia Ateitininkų Korp! Giedra. Visi maloniai kviečiami atsilankyti.

• Dr. Vytautas Apynys, Clinton, Ohio, atnaujindamas Dirvos prenumeratą, pridėjo auką 33 dol. Ačiū.

Clevelando Lietuvių Namų naujoji 1985 m. direktorių valdyba. Sėdi iš kairės: V. Jokūbaitis, V. Snieckus, pirm. R. Bublys, Z. Dučmanas, J. Stempužis ir A. Matulionis. Stovi: V. Tatarūnas, E. Klimas, V. Plečkaitis, G. Motiejūnas, J. Duleba ir V. Ramonis.

J. Velykio nuotr.

L.T.M. ČIURLIONIO ANSAMBLIO
45 M. VEIKLOS SUKAKTIS

AKADEMIJA-KONCERTAS

Š. M. KOVO MEN. 10 D. DIEVO MOTINOS
PARAPIJOS SALĖJE.

Programoje: kalbės muz. DALIA VISKONTIENĖ iš Toronto, VOLUNGĖS choro vadovė.

Mečinę dalį atliks Čiurlionio Ansamblis, diriguoja R. BABICKAS.

Bilietai — \$4.00 gaunami pas čiurlioniečius ir prie įėjimo.

PRADŽIA 4 VAL. PO PIETŲ.

Po koncerto vaisės Lietuvių Namų žemutinėje salėje \$6.00 asmeniui.

Čiurlionio ansamblio kanklininkės su vadove O. Mikulskiene. Pirmoje eilėje: V. Bublytė, N. Gelažytė, L. Gelažytė, Vidury O. Mikulskienė. Stovi: J. Gelažytė, T. Majorovaitė, R. Bublytė ir K. Kampė.

J. Velykio nuotr.

A. Krinickas, Maspeth	5.00
V. Paliulis, Quasevoort	3.00
A. Pečiulis, Santa Monica	13.00
D. Alseika, Los Angeles	3.00
J. Šepetys, Farmington	10.00
J. Turčinskas, Chicago	15.00
A. Verbylienė, Cleveland	5.00
Dr. V. Apynys, Clinton	33.00
A. Jonaitis, Cleveland	3.00
V. Apeikis, Los Angeles	3.00
P. Mikšys, Juno Beach	6.00
O. Rinkienė, St. Petersburg	5.00

A. Koncius, Tampa	13.00
A. Daunys, Port Washington	8.00
S. Venclauskas, Euclid	3.00

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame.

DĖMESIO! DĖMESIO!

Poniom ir panelėm kurios norėtų įsigyti lietuviškus tautinius rūbus. Kreipkitės į rūbų audėją — Donną Šiupiniene. Šiuo telef.: 1-216-481-1438, 18600 Shawnee Ave., Cleveland, Ohio 44119.

APDRAUDOS reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į OBELENIŲ apdraudos įstaigą — 6181 Mayfield Road, Suite 203, Mayfield Hts., Ohio 44124. Skambinti ZENONUI arba SAULIUI (216) 442-6810.

Skaitykit ir platinkit
DIRVĄ

NOTARY PUBLIC

JUOZAS MIKONIS — Realtor
savininkas

EAST SHORE REALTY

866 East 185 Street, Cleveland, Ohio
Telef. office 481-6900, res. 531-2190

Mums reikia namų Cuyahoga, Lake ir Geauga apskrityse, ypač East 185 gt. — Neff Road.

Norintieji pirkti ar parduoti prašome kreiptis į mano įstaigą.

DIRVA

SKAUTŲ SUVAŽIAVIMAS DAINAVOJE

Š. m. gegužės 25-27 dienomis dvi skautų šakos rinksis Dainavoje.

Jau tradicines "Skautiškas susitiktuves" ruošia prityrusių skaučių ir skautų skyriai, į kurias yra kviečiami ir jūrų skautės ir skautai. Registraciją tvarko s. Juozas Orentas, 26808 Simon Ave., Dearborn Hts., Mich. 48127, telef. (313) 274-4136.

Tuo pačiu laiku Dainavoje yra šaukiamas ir vyr. skaučių-skautų vyčių SAS-KRYDIS, į kurį yra kviečiama gintarės ir budžiai. Registruotis pas ps. Danutę Bruškytę, 6227 So. Kenneth Ave., Chicago, Illinois 60629, tel. (312) 767-2694.

Registracijos mokestis \$10.00, iki balandžio 15 d. Smulki informacija bus siunčiama vienetais ir užsiregistravusiems. Dalyvau-

kime ir paraginkime abejojančius, nes savaitgalis bus puikus!

EKSKURSIJĄ Į EGIPTĄ...

"Lietuvos Atsiminimų" radijo direktorius, prof. dr. Jokūbas Stukas, organizuoja dviejų savaitių ekskursiją į Romą, Italiją, į Kairą ir istorines vietas Egipto žemėje, taip pat į Jeruzalę, Betliejų ir Nazaretą, šventojoje žemėje. Ekskursija ruošiamą š. m. birželio (June) 30 d. iki liepos (July) 13 d. Ekskursantai galės dalyvauti šv. Tėvo audiencijoje, ir aplankyti lietuvių šv. Kazimiero kolegiją Romoje. Praleidę naktį Kaire, plauks istorine Nilo upe pamatyti piramides ir kitas senos civilizacijos liekanas. Ekskursijos kaina tik \$1899 asmeniui, du viename kambaryje. Dėl informacinės ekskursijos brošiū-

San Francisco apylinkės lietuvių amerikiečių respublikonų draugijos valdyba su viešnia L. Mažeikiene. Iš kairės: pirm. inž. V. Šliupas, vicepirm. Kultūriniais reikalams O. Vindašienė, vicepirm. visuomeniniams reikalams A. Vasaitytė-Sehgal, Amerikos lietuvių respublikonų pirm. L. Mažeikienė ir sekr. F. Prekerytė-Brown. Nuotraukoje nėra vicepirm. politiniams reikalams F. Staškus-Laurence.

rėlės, kreiptis į Dr. J. Stuką, 234 Sunlit Drive, Watchung, New Jersey. Telef. (201) 753-5636.

• Juozas Žemaitis, Dirvos bendradarbis Chicagoje, prie prenumeratos pridėjo auką 33 dol. Dirvos 70 metų sukakties progą. Ačiū.

JUNO BEACH

VASARIO 16 MINĖJIMAS

Minėjimas vyko per dvi dienas: vasario 16 ir 17 dienomis.

Vasario 16 d., 12:30 val. Royal Palm Memorial Gardens kapinėse prie lietuvių paminklo įvyko mirusiųjų, nukankintų ir kenčiančiųjų dėl Lietuvos laisvės pagerbimas.

Pats pagrindinis ir iškilmingas minėjimas prasidėjo 2 val. p. p. Juno Beach Metodistų bažnyčioje. Pradėjo vietos L. B. apylinkės valdybos pirmininkas J. Garla ir pakvietė praveisti V. Šalčiūną. Dalyviai susikaupimo minute pagerbė žuvusius, nukankintus, kenčiančius ir žiauriai persekio-

jamus dėl Lietuvos Laisvės. Amerikos himną sugiedojo sol. O. Šalčiūnienė. Kun. V. Pikturna paskaitė iš senos knygos labai seną psalmę, tačiau taiklią ir mūsų laikams. Toliau sekė Floridos gubernatoriaus ir kongr. T. Lewis sveikinimai.

Svečias iš Chicago inž. Jonas Jurkūnas skaitė paskaitą, kuri buvo ilga, planinga, įdomi ir kondensuotai taikli šių laikų lietuviams.

Meninėj daly sol. O. Šalčiūnienė, akompanuojant D. Terry, sudainavo tris dainas ir bisui dar ketvirtą. Pagal dienotvarkę sekė surinktų aukų paskelbimas, R. Zotuvienė pranešė, kad viso surinkta 2,085 dol.

Nesenai susiorganizavęs moterų "Dainos" vienetas padainavo keturias dainas ir bisui pridėjo dar penktą. Visos dėvėjo tautiniais drabužiais. Savo laikysena ir malonių balsingumu užkariavo dalyvius.

"Dainos" vieneta sudaro: vadovė I. Manomaitienė ir dainininkės: S. Balčiūnienė, E. Damijonaitienė, B. Jucienienė, E. Mikšienė, A.

SAN FRANCISCO

MARGUČIŲ MARGINIMAS

Lietuviai respublikonai šiaurės Kalifornijoje rengia margučių marginimo demonstraciją š. m. kovo 31 d. 2 val. p. p. Vandos ir Vytauto Šliupų namuose, 2907 Frontera Way, Burlingame, Calif.

Danutė Janutienė ir Alberta Astraitė-Singh supažindins su šia gražia lietuviška tradicija ir pademonstruos dažymo ir drožinėjimo techniką.

Bus lengvi užkandžiai ir gėrimai. Apie dalyvavimą iš anksto pranešti O. Vindašienei tel. (408) 867-7264 arba A. Vasaitytei-Sehgal (415) 493-5650.

Tomkienė, N. Solienė E. Sčiukienė, V. Urbonienė ir R. Zotuvienė.

Pažymėtina, kad vienetas "Daina" vasario 18 d. sėkmingai koncertavo tokiame pat parengime, suruoštame L. B. Auksinio kranto valdybos, Pompanoje.

Juno Beach lietuvių kolonijos dainos vienetas vadovaujamas I. Manomaitienės išpildė dalį programos Vasario 16 minėjime Pompano Beach. Jų tarpe V. Braženas, pasakęs pagrindinę kalbą, D. Orantaitė iš Clevelando vadovavusi programai ir Urbutis vadovavęs visam minėjimui. Minėjimą rengė LB Auksinio kranto apylinkė. J. Garlos nuotr.

A. A.

EDVARDUI VARIAKOJUI

mirus, jo žmonai ALDONAI, dukrai TERESEI, sūnui EDVARDUI, broliui PAULIUI ir jų šeimoms reiškiamo užuojautą

Grazina, Raimundas, Petras
K u d u k i a i

Korp! Neo-Lithuania filisteriui,

DR. EUGENIJUI NOAKUI

mirus, jo žmoną ir dukteris ALDONĄ ir GIEDRĘ su šeimomis nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime

Teresė Stankūnaitė
ir seserys

Mano mielam studentavimo dienų draugui ir vienminčiui neolituanui

DR. EUGENIJUI NOAKUI

mirus, jo žmonai EMILIJAI, dukroms ALDONAI ir GIEDREI, jų šeimoms ir kitiems giminėms nuoširdžią užuojautą reiškia

Valerija ir Mečys
š i m k a i